

Szerkesztőség és Kiadóiroda
SZUBOTICA
ZMAJ JOVIN TRG 8
Telefonok
Kiadóirodától 5-88
Szerkesztőség 5-10, 5-52

NAPILÓ

Előfizetés és eladás
egyedülre 165 dinár
egy hónapra 55 dinár
Külföldön
szárazan nap, kétéltű és
több más napokra is

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. OKTÓBER 23.

289. SZÁM

SZERDA

Macdonald visszavonul?

Az angol miniszterelnök Kanadában félreérthetetlenül kijelentette, hogy nyugalomra vágyik

Londonból jelentik: Az angol politikai életet élénken foglalkoztatja az a minden cáfolat ellenére is erősen elterjedt hír, hogy

Macdonald a közel jövőben visszalép és az alsóházba teszi át működésének színterét.

Macdonald Kanadában — nyilván *Stresemann* halálhírének hatása alatt — beszédet mondott, amelyben a gyorsírói feljegyzések szerint a következőket mondotta:

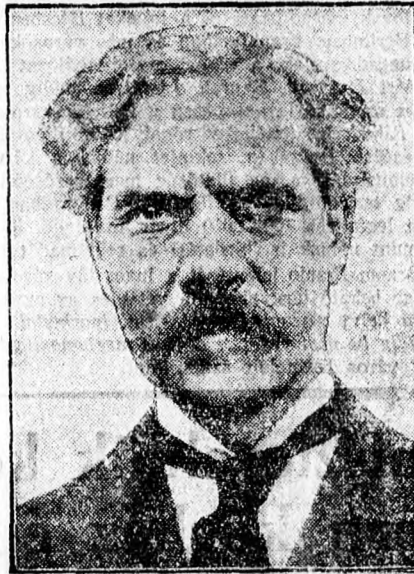
— Senkinek sem esik jól, hogy ha a műhelyből közvetlenül a sirba kell szállnia. Remélem, hogy a kanadai főtanács tiszteletbeli tagjává való kinevezésem nem jelent annyit, hogy megfoszt attól a néhány esztendő, amit

mint szemlélő, a nyugalomban akarok eltölteni, ha megszabadulok mostani felelősségemtől, amit fiatalabb erőkre akarok ráhagyni.

Azt hiszik, hogy Macdonald alkalmas politikai pilanatot vár arra, hogy visszavonulását bejelentse. A tengeri leszerelési konferencia befejezése után, amikor az Atlanti Óceán és a Földközi-tenger tekintetében a megállapodás létrejön, Macdonald számára elérkezik a visszavonulás lehetősége. A miniszterelnök a beavatottak szerint munkakerjét arra akarja szentelni, hogy Angliát az általános leszerelési konferencián képviselje és Angliában azt reméli, hogy a jövő év folyamán sor kerül majd a leszerelési konferencia összehívására. Macdonald Montrealban a Canadian National Railway és a Canadian Pacific vezérigazgatóival hosszabban tárgyalt. Nyilván az angol szénkivitel lehetőségéről is szó volt.

Ramsay Macdonald pénteken hajóra száll és no-

vember elsején érkezik Liverpoolba. Az ut fáradalmaira való tekintettel egyelőre lehetőleg kerülni fogja a nyilvánosság szereplését.

Macdonald angol miniszterelnök

November 9-ikén lesz a londoni lordmajor felavatásának lakomája, amikor ismertetni fogja amerikai bejárómait és utjának várható következményeit.

Mussolini visszahívta a berlini olasz követség egész személyzetét

A berlini követség elvesztette a titkos diplomáciai táviratok kulcsát

Berlinből jelentik: Nagy feltűnést keltett az az afér, amely a berlini olasz nagykövetség és a római kormány között támadt. Az ellentéteknek az a következménye, hogy

Mussolini a berlini olasz nagykövetség egész személyzetét visszahívta a nagykövettel együtt. Az eddigi berlini olasz nagykövet helyett *Celovini* volt moszkvai olasz nagykövetet nevezte ki Berlinbe.

Az eddigi nagykövetnek a követség egész személyzetével együtt azonnal el kell hagyni Berlint és vissza kell térni Rómába.

Az intézkedésnek az oka az, hogy néhány héttel ezelőtt rejtélyes módon eltűnt a berlini olasz nagykövetség titkos diplomáciai code-ja,

amellyel Berlinben a Rómából érkező titkos diplomáciai táviratokat fejtették meg. A code-hoz a követen és a követség első titkárára kívül senki sem juthatott hozzá. A nagykövet három nap múlva jelentette a lóspást Rómába és amikor a külügyminisztérium erélyes vizsgálattal fenyegetőzött, a nagykövet tiszteletlen hangot használt miniszterével szemben.

Megkezdődött az új osztrák alkotmány parlamenti vitája

Az Arbeiterzeitung leleplezi a Heimwehr egyik titkos fegyverraktárát, ahol lopott ágyukat őriznek

Bécsből jelentik: Az *Arbeiterzeitung* szerdai száma feltűnést keltő cikkben a Heimwehr titkos fegyverraktáráról közöl leleplezést. A szocialista párt hivatalos lapja elmondja, hogy még 1921-ben ismeretlen fegyveres emberek

betörték a kramsatti állami fegyverraktárba és onnan több hegyi ágyut vittek el. Nemrégiben az Innsbrucki tűzérési javítóműhelyben négy hegyi ágyut javítottak ki, amelyek ezek közül az ellopott ágyuk közül valók.

Az *Arbeiterzeitung* azt írja, hogy a négy kijavított

ágyut elszállították Innsbruckból a Heimwehr titkos raktárába, azonban még hat ágyu Innsbruckban a tűzérési javító műhelyben javítás alatt van.

A lap szerint

Vaugoin hadügyminiszter tud a Heimwehr titkos fegyverraktáráról és arról, hogy a Heimwehr polgárháborút készít elő.

Az osztrák pártok megkezdtek az alkotmányreformjavaslat tárgyalását. A keresztényszocialista párt a párthoz tartozó tartományi főnökök jelenlétében vitatta meg a beteriesztett javaslatot. Hosszabb vita után

általánosságban elfogadta a kormány javaslatait s kimondta, hogy azoknak sürgős letárgyalását kívánja.

A szociáldemokrata párt *Seitz* bécsi polgármester jelenlétében tárgyalta a javaslatokat, amelyeket *Danneberg* képviselő ismertetett. A szociáldemokraták kimondták, hogy visszautasítják a javaslatokat és bizalmas ülésen megbeszélték a nemzetgyűlésen követendő taktikát.

Az alkotmányreform feletti általános vita a nemzetgyűlés keddi ülésén megkezdődött.

Az előadó ismertetése után a javaslatához *Renner* volt kancellár szólott hozzá. Beszéde elején a keresztényszocialisták többször meg akarták zavarni, ami azonban nem sikerült és *Renner* tárgyilagos és higgadt beszéde így is nagy hatást keltett.

Lengyelország és Románia megújítják a barátsági szerződést

Zalesky lengyel külügyminiszter csütörtökön érkezik Bukarestbe

Bukarestből jelentik: *Mironescu* román külügyminiszter a sajtó képviselői előtt a következő nyilatkozatot tette:

— *Zalesky* lengyel külügyminiszter legközelebbi bukaresti látogatása alkalmával Románia és Lengyelország között újabb barátsági kötelék fogja kimélyíteni azt jóviszonyt, amely a két szomszéd állam között eddig is fennállott. A lengyel külügyminiszter látogatása alkalmából a két állam megújítja barátsági szerződését és újabb döntőbírói szerződést kötnek ugyanazokkal a kikötésekkel és ugyanazon mintá szerint, ahogy ez év tavaszán Beogradban a kisantant államai között kötött döntőbírói és barátsági szerződésben történt. Ez a döntőbírói szerződés megfelel annak a mintának, amelyet a Népszövetség példaként ajánlott a kötelekbe tartozó államok számára.

Macovskey, a lengyel külügyminisztérium igazgatója már Bukarestben tartózkodik és tanácskozásokat folytat a bukaresti lengyel követség vezetőinek bevonásával a román külügyminisztériummal. A tanácskozások a szerződések megszövegezésére vonatkoznak.

Zalesky szerdán délután indul el Varsóból és csütörtökön érkezik meg Bukarestbe.

Halálbüntetés helyett botbüntetés

Az új magyar katonai büntető törvényjavaslat

Budapestről jelentik: A képviselőház keddi ülésén szétosztották az új katonai büntetőtörvényről szóló javaslatot. A javaslat szerint a katonai büntetőbíráskodás alá tartozó egyénekre úgy katonai vétségek, mint katonai bűntettek tekintetében a polgári büntetőtörvénykönyv vonatkozó szakaszait kell alkalmazni.

A törvényjavaslatnak van azonban egy része, mely egészen új és érdekes intézkedést tartalmaz. Amennyiben a katonai kötelekbe tartozó vádlottak abban az esetben, ha rögtönítelő bíróság elé kerülnek, halálbüntetés helyett botbüntetésre ítélik azokat, akik szökés, önkényes eltávozás, vagy behívás esetén tanúsított engedelmesség bűntette, illetve vétsége miatt kerülnek rögtönítelő bíróság elé. A botbüntések száma, amelyet a bíróság határoz meg, huszonöt nem lehet kevesebb és hatvannál nem lehet több. A büntetés végrehajtását félbe kell szakítani abban az esetben, ha az elítélt életét veszélyeztetné. Ebben az esetben minden botbüntetés helyett egy hónapi fogságot állapít meg az új katonai büntetőtörvényjavaslat.

Végül a javaslat annak a kérdésnek a felvetésénél, hogy a botbüntetés humánus-e vagy sem, megjegyzi, hogy keztyűs kézzel nem lehet rendet tartani, a bűncselekményeket meg kell torolni, de sokkal humánusabb, ha a megtorlás nem kivégzés útján történik.

Uj adófajtákat keresnek a városok

A fejlődő és intézményekben gazdag német és cseh városok mintájára akarnak új adókat bevezetni

A Jugoszláv városok országos szövetségének Splitben megtartott vezetőségi ülésén nagy figyelmet keltett az érdekes előadás, amelyet Braum Franjó zagrebi városi tanácsnok terjesztett elő a városok pénzügyeinek kezeléséről és a városi költségvetések helyes szerkesztéséről. Braum Franjó zagrebi tanácsnok ez év nyarán dr. Skrupl zagrebi polgármesterrel és a zagrebi képviselőtestület több tagjából álló szakbizottsággal nagyobb külföldi tanulmányuton volt és ez alkalommal Bécs, Brünn, Prága, Drezda, Köln, Frankfurt, Basel, Genf, Zürich és München városokat látogatta meg, ahol mindenütt behatóan tanulmányozták a városok pénzügyi helyzetét és költségvetési rendszerét. A tanulmányutak az volt a célja, hogy a jugoszláv városok pénzügyi válságának megoldására módot találjanak.

Braum Franjó tanácsnok a tanulmányút alapján készült jelentésében beszámol arról, hogy a külföldi városokban a lakosság sokkal több községi terhet visel, mint a jugoszláv városok hármelyikében. A külföldi városok a községi adókból fedezni tudják a kiadásokat, a lakosság adóközpontossága teljesen igénybe van véve és így mód van modern városi berendezésekre és beruházásokra, míg a jugoszláv városokban az az általános elv, hogy a pótlódó legfeljebb a városok legsürgősebb igazgatási költségeit fedezze.

Braum Franjó tanácsnok a jugoszláv városok szempontjából a brünni városi adórendszert tartja leginkább alkalmasnak. A jelentés szerint Brünn városa a következő adókat szedi be:

Vigalmiadókat, az *összbevétel 50 százalékát*, általában 300—1000 cseh koronáig. Zagrebban a vigalmi adó a jegyárak 20 százalékát, Noviszadon hasonlóképpen 20 százalékot tesz ki. Az értékadóemelkedésért ingatlanok után fizetendő illeték Brünneben 5—25 százalék és évente 3.5 millió cseh korona jövedelmet biztosít a városnak. Bécsben az értéknövekedési illeték

szintén 25 százalékig terjed. Berlinben, Drezdában, Frankfurtban és Münchenben 20—30 százalékig és Kölnben 10—30 százalékig. Svájcban nem ismerik az ingatlanok átruházásáért fizetendő illetékeket, de ezzel szemben minden város, minden ingatlancsere után 5—20 százalékos illetéket szed. Házberadó fejében Brünn 35 százalékig terjedő adót szed és így ebben az adónemben aránytalanul kevesebbet, mint amennyit Zagrebban és Ljubljanában fizetnek.

Idegadó címén átutazó szállodavendégektől Brünn 10—20 százalékot szed, Zagreb ellenben csak 3—5 dinárt naponta.

Brünn ezeken kívül a luxuslakásokat is megadóztatja. Brünn városa 900.000 cseh korona adót vet ki a villamos és légszuszvillágítás után, hasonlóképpen a luxushelyeken elfogyasztott ételek és italok után. Zagreb 10 százalékot szed be ezen a címen, Bécs 15 százalékot. A játékkártyaadó, az ebadó és a motorjárművek után kivetett adó majd mindezekben a városokban meg van honosítva.

Jugoszláviában ismeretlen városi adó a bérkocsi és luxuslovak megadóztatása. A lovakat Bécsben, Brünneben, Berlinben, Frankfurtban és más városokban már rég megadóztatják. A városi csatornahálózat igénybevételéért Beograd, Zagreb, Ljubljana eddig is külön adókat szedtek. Hasonlóképpen a külföldi városok, úgy mint nálunk is, illetékeket rónak ki az illetőség megszerzéséért. Prágában, tekintet nélkül a kérvényező állampolgárságára, az illetőség megszerzéséért 20.000 dinárig terjedő illetéket fizetnek. Beogradban ezen a címen legfeljebb 100—6000 dinár fizetendő. Külföldön, úgy mint nálunk is, hirdetési és reklámadót fizetnek.

Braum Franjó jelentését a jugoszláv városok szövetsége beható tárgyalás alá vette és az egyes városok, a helyi viszonyokhoz képest, *meghonosítani lognak az eddig be nem vezetett adókat meghonosítani és ezzel a város bevételeit szaporítani.*

Zsivkovics Petár miniszterelnök kezdeményezésére modern kórház épül Negotinban

A negotini polgárság nagygyűlésén lelkesen ünnepelték a miniszterelnököt

Negotinból jelentik: Hétfőn délután öt órakor a negotini városháza nagyertermében összegyűltek a város polgárságának reprezentánsai, hogy Zsivkovics Petár miniszterelnök-helügyeminiszter emlékeztetés kezdeményezésére megbeszéljék a negotini kórház építésének negyven év óta húzódó kérdését.

Zsivkovics miniszterelnök legutóbbi inspekción körutja során, mint ismeretes, szülővárosában, Negotinban nagy beszédet mondott, amelyben örömeinek adott kifejezést afölött, hogy szülővárosát viszontlátta. Elmondotta a miniszterelnök, hogy szűkebb patriájának, Hajduk Veljko hősiességének sorsát különös figyelemmel kísérte és örömmel látta annak gazdasági és kulturális fejlődését.

A miniszterelnök beszédében említett tett Negotin egyik legégetőbb problémájáról, a kórházépítésről is és többek között a következőket mondotta:

— Bizonyára nem fogják rossz néven venni, ha megmondom, hogy eddig nem fordítottak elég gondot egy általános fontosságú kérdésre: az egészségügyi viszonyok fejlesztésére. Negotinban még nincsen kórház, pedig népünk azt tartja, hogy: ép testben van ép lélek. Az egészséget meg kell óvni és ápolni kell s éppen ezért nem szabad az egészségügyi kérdéseket elhanyagolni.

— Azt óhajtanám, — folytatta a miniszterelnök — hogy lássanak hozzá habdéktalanul ennek a kérdésnek a megoldásához és alakítsanak bizottságot, amely a kórház építésére ajándékokat gyűjt. A magam részéről felajánlom erre a célra atyai örökségemet, hetven ezer dinárt, megírom néhai atyám keserves munkával, de becsülettel és tisztességgel szerzett az Önök körében. Törekedni fogok arra is, hogy a kórházépítés kérdésében az állam is támogassa Önöket, szem előtt tartva a vidék szegénységét és ennek a heroikus hátrvidékeknek az érdemeit. Elvárom, hogy azonnal hozzájáruljanak a munkához, ebben a reményben még egyszer üdvözölöm Önöket és nyíltsággal, teljes bizalommal nézek szép hazánk jövője elé.

A hétfői gyűlésen Lazarevics Bora negotini polgármester mondotta a megnyitó beszédet és változta az összeívetelt célját. Elmondotta, hogy a negotini kórház építése negyven év óta foglalkoztatja a város vezetőségét. Zsivkovics Petár miniszterelnök-helügyeminiszter legutóbbi negotini tartózkodása során újból felhívta a figyelmet erre a nagyfontosságú közegészségügyi problémára és megoldását a negotiniak külön

nős figyelmébe ajánlotta, megtoldva figyelmeztetésével a nemes gesztussal, hogy apai örökségét felajánlotta az építendő negotini kórház céljaira.

A gyűlés résztvevői a polgármester e szavai után

Zsivkovics Petár miniszterelnök

percekig lelkesen ünnepelték Zsivkovics Petár miniszterelnököt.

— Megígértük neki — folytatta a polgármester — hogy még ebben a hónapban megindítjuk a kórházépítési akciót és most azért hívtam össze Önöket, hogy beváltuk ígéretünket.

A beszéd után a polgárság képviselői szóltak hozzá a kérdéshez, majd egyhangúlag elfogadták egy javaslatot, amely szerint gyűjtőbizottságot választanak és ez a bizottság fogja társadalmi uton előteremteni a kórház építéséhez szükséges összeget.

A polgármester javaslatára ezután nyomban megkezdtek az adománygyűjtést a jelenlévők körében. Néhány perc alatt több mint harnyucezer dinár gyűlt össze, ezenkívül sokan ajánlottak fel munkát és természetbeni adományt is. Maga Lazarevics Bora polgármester nyilatkozta meg az adománylistát ötezer dináros

adománnyal, dr. Angyelkovics Nikola negotini orvos pedig felajánlotta, hogy félmillió dinár értékű kémiai laboratóriumát mindaddig a kórház rendelkezésére bocsátja, amíg az abba a helyzetbe nem kerül, hogy maga is berendezhet hasonló felszerelésű laboratóriumot.

Macdonald sürgeti a La Manche-alagut építését

1931-ben már megkezdődik a grandiózus munka

Londonból jelentik. Sir William Bool, a La Manche-csatorna alatt építendő alagut tervezőbizottságának elnöke a napokban magához kérette a londoni sajtó képviselőit és hosszabb, érdekes nyilatkozatban számolt be az alagutépítés tervének jelenlegi állásáról. Sir William Bool nyilatkozatában többek között a következőket mondta:

— A tervezőbizottság, amely még Baldwin kormányzása alatt kezdte meg működését, elérkezett munkája utolsó etappjához és még ennek az évnek a végén a kormány és a Népszövetség elé terjeszti minden részletre kiterjedő jelentését. A jelentés felöleli a tervezett grandiózus mű politikai és anyagi feltételeit és részletes tervezetet tartalmaz az építkezés technikai megoldására.

— A jelentést szerénytelenség nélkül elsőrangú munkának tartom és nagy reményeket fűzök ahhoz. A remények annál indokoltabbak, mert Macdonald miniszterelnök kormányralépése után informáltatta magát az alagutépítési ügy állásáról és több ízben kifejezést adott annak a véleményének, hogy az építkezés mielőbbi megkezdése nemcsak kulturális, hanem nemzetközi politikai szükségesség is. Biztosan hiszem, hogy a kormány szakértői változtatás nélkül elfogadják a tervezetet, amely ezután már a Népszövetség elé kerülhet. Itt sem lesznek elháríthatatlan akadályok és az érdekelt államokkal való megegyezés után hozzá lehet fogni az építkezésekhez.

Sir William Bool arra a kérdésre, hogy az építkezés megindulását mikorra reméli, így válaszolt:

— Ha komolyabb politikai vagy pénzügyi akadályok nem késleltetik az előkészítő munkát, akkor 1931. tavaszán már megtörténhet az első csákányütés a világ legnagyobb alagutjának nyílása számára kijelölt helyen.

A tervezőbizottság elnöke ezután elmondotta, hogy a tervezet szerint az alagut építésének költségeit Anglia, Franciaország és Olaszország közösen viselik. Az alakítandó részvénytársaság részvényeinek ötvenegy százalékát az angol pénzügyi kormány jegyeznék, míg a fennmaradó negyvenkilenc százalékot Franciaország és Olaszország közösen vennék át.

— Nem félnek a repülőforgalom konkurenciájától? — kérdezte az egyik újságíró.

— A repülőgépek az alagutban száguldó vasút kényelmével és olcsóságával nem vehetik fel a versenyt. Egyébként is a teherforgalom, amely az összeforgalomnak a legnagyobb részét teszi, mégis csak a vasút maradna, hiszen a repülőgépek teherbíró képessége igen jelentéktelen. Régebben, amikor a villany tért hódított, az emberek a gáz teljes háttérbeszorulását jósolták. Azóta az idő megmutatta, hogy a gáz a villany konkurenciája mellett is életképes maradt és mindkettőt ott veszik igénybe, ahol olcsóbb, praktikusabb és rentabilisabb.

Sir William Bool nyilatkozata további során a következőket mondta:

— Az alagutépítések korát éljük és egyáltalán nincsen messze az az idő, amikor Londonból Bagdadba lehet majd közvetlenül eljutni földalatti vasútvonal segítségével. Az alagutak fojrák igazán egymáshoz kapcsolni az egyes világrészeket és ezzel a világbéke célját is szolgálják.

Betörték a vrbázi katolikus templomba

A betörők kevés zsákmányt találtak és dühükben megszentelték az oltárt

Vrbászról jelentik: Vakmerő betörés történt vasárnap éjjel Vrbászban. Ismeretlen tettesek felcsiszolták a templomajtót és behatoltak a templomba, ahol a perselyekben sok pénz sejtettek.

A betörők rendkívül óvatosan dolgoztak, úgy hogy senki sem vette észre őket és így csak reggel fedezték fel a vakmerő büntényt. A betörők elsősorban a perselyeket feszítették fel, de a perselyekben nagyon kevés pénzt találtak. Erre az oltári szentség szekrényét törték fel, de amikor látták, hogy az oltalvó kehely nem aranyból van és így számukra nem jelent értéket, nem vitték magukkal. A betörők afelelő dühükben, hogy zsákmányuk sokkal kevesebb, mint amennyire számoltak, a földreszörték a szentelt oltárt és összetapták.

A betörést korán reggel Tittl György plébános vette észre és azonnal jelentést tett a rendőrségnek, ahol megindították a nyomozást. Az eddigi adatok szerint a betörést két idegen ember követte el, akik előző napot állandóan a templom körül ácsorogtattak.

Nem akarták továbbítani Gortán Vladimir kegyelmi kérvényét

Egy iztriai menekült, aki szemtanuja volt a kivégzésnek, megrázó részleteket mondott el a halálos ítélet végrehajtásáról

Gortán Vladimir bünperének a tárgyalásán és kivégzésén — mint ismeretes — csak azok vehettek részt, akik a fasiszta hatóságok teljes bizalmát élvezik. A tárgyalásra csak a hatóságok által kiadott belépőjegyekkel engedték be az embereket és a külföldi lapok tudósítói ilyen engedélyt nem is kaptak. A legszigorúbb intézkedések ellenére mégis sikerült egy iztriai horvát embernek bejutnia a tárgyalóterembe és végignézhette a kivégzést is. Ez a szemtanú, aki a napokban menekült át Susákra, megrázó részleteket mondott el Gortán Vladimir megrázó tragédiájáról.

— A per kimenetele — mondotta — annyi elreható volt, hogy maguk a vádlottak is tudták, milyen sors vár rájuk. Nem igaz tehát az elszármagok az a jelentése, hogy az ítélet nagy meglepetést keltett. Olaszországban, noha még nem tudták, hogy a vádlottak büntösek-e, vagy sem, már a tárgyalás megkezdése előtt ismerték a meghozandó ítéletet. Csak az alig tizenhétéves Ladavac remélte, hogy a bíróság tekintetbe fogja venni fiatal korát, ártatlanságát és enyhe ítéletet kap. Amikor aztán meghallotta, hogy *harminc évre küldik a hírhedt szicíliai börtönbe,*

gyermekmódra sírni kezdett és belekapaszkodva kretrecébe, amelybe be volt zárva, a tárgyalás egész tartama alatt ezt kiáltotta bicái felé: »Hagyjátok hazamenni anyáimhoz, én ártatlan vagyok, én nem vagyok ellensége a kormánynak!«

A többi elítélt nyugodtan fogadta az ítéletet, Gortán Vladimirnek csak az volt újság, hogy külön megszégyenítésként hátulról fogják lelőni. Alig észrevehetően elsápadt, összeszorította ajkait, de csakhamar megnyugodott. Az ítélet kihirdetése után a négy börtönre ítélt vezeték ki előbb a kretrecéből, majd Gortán, akit rögtön külön cellába vittek. A cellába érve, a szalmazsákra vetette magát és egy ideig a plafonra meresztette szemét. Később megkérte a fogházgärt, hogy hívassa hozzá védőjét. Gortán kérelmére az ügy-

véd kegyelmi kérvényt küldött Viktor Emánuel királyhoz és Mussolinihez, de — mint ismeretes — a **trieszti hadtestparancsnok vonakodott továbbítani a kegyelmet kérő táviratokat.**

A kegyelem elutasítását az utolsó pillanatig nem közölték Gortánnal. Az egész éjszakát egyedül töltötte szalmazsákján, állandóan cigarettázott és időnként egy-egy korty konyakot ivott. Reggel felé lelkeszt hitvott és meggyónt.

— Az eredeti terv szerint Gortánt ugyanazon a helyen kellett volna kivégezni, ahol a választók elleni támadás történt, tehát a Pazin melletti erdőben. Az utolsó éjszakán azonban az a parancs érkezett Triestből, hogy a kivégzést Pola közelében, az egyik temető melletti katonai lövészárkba hajtsák végre. Reggel négy óra után felszólították Gortánt, hogy készüljön az indulásra. Kissé rendbeszedte ruháját és erős fedezet mellett lement a fogház udvarára, ahol már várt rá egy katonai páncélaút, amelyet a milícia tagjai és karabinierek vettek körül. A lövészárkba, szemelátára ásták meg a gödört. A gödör elé széket állítottak és arra rákötözték Gortánt, háttal a katonai cszagnak, amely lövészre készen várt a parancsra. Sír csönd uralkodott. Gortán nyugodtan várta a halált és az egész idő alatt egy szót sem szólt. Félhat lehetett, amikor a katonák sorfalából minden zaj nélkül kilépett egy hadnagy vezetése alatt hat légionista és odaállt tíz lépésre Gortán háta mögé. A hadnagy kardjére célbavették a széken ülő mozdulatlan embert, majd eldőlt a hat lövés.

Gortán egyetlen lajzso nélkül belezuhant a gödörbe.

Egy orvos lépett hozzá, megvizsgálta érverését, meghallgatta a szíverését, majd pár perc múlva bejelentette, hogy Gortán Vladimir halott. A két karabiniert célbővész-altisztnak, akit odavezényelték, hogy szükség esetén jól célzott lövésekkel vessenek véget a kínzásnak, nem akadt már dolga. Félórával később a holttestet kivitték a közeli temetőbe és eltemették.

Harcra készen néznek farkasszemmel az arabok és zsidók Palesztinában

Még mindig érvényben van az ostromállapot a Szentföldön

Jeruzsálem, október.

A turista, aki Palesztinában, vagy Judeán keresztül közeledik Jeruzsálem felé, anélkül, hogy észrevenné, előbb-utóbb úgy viselkedik, mint valami *zsidó*. Érthető ez a viselkedés, mert hiszen több-kévsb tudatosan a *szent helyek emléke vonzza őt.* Minden tájkép az ő, vagy újtestamentum egy-egy oldalára emlékezteti, minden kö, minden utkanyarulat felébreszti benne azt a miszticizmust, amelyet minden palesztinai utazó utávalól hozott magával.

Még ha lelkeben nem különbözik a világot bekalandozó turistától, akik Cookék egyik kirándulásához csatlakozott és fontosabb számára a jó szálloda és jó kenyér, mint a legszebb táj, — még akkor sem tud sokáig ellentánni e csodálatos díszlet varázsának. Mert ez a föld kopár és elhagyatott, de teli van valami vad és melankolikus nagyszerűséggel, amely feltétlenül szembetűnik, akár a fellahok nyomorult házaikat, akár a zsidók jól rendezett kolóniáit szemléli az ember. És azután Jeruzsálem... Jeruzsálem, az öreg és az új, az antik és a modern, amely az Olajfák Hegyénél született s a Getsemane-kert felől halad a Szent Sír és Jaffa kikötője felé, hogy kikerüljön a fejlődését megakasztó övöl, a tiszteletreméltó, de módfelett haszontalan 1300 éves erődítések közé. S mindennek fölé egy elképzeltetlenül kék ég s valami csodálatos nap, amely bearanyozza ezt az örökkévalónak látszó békét.

De e csodálatos ég alatt harcoltak. A vér, amely itt kiömlött, még ma sem száradt fel. Két hónappal ezelőtt Izrael fiai nyolc napon át elkeseredetten harcoltak Mohamed fiaival, miáltal Anglia katonái filozófikus nyugalommal számlálták a lövéseket.

Zsidók és mohamedánok gyilkolták egymást, nemcsak azért, mert arab agitátorok szították az ellentéteket s azért sem, mert azok a kereskedők, akik Jehovában hisznek, jobb áron adták el áruikat, mint Allah fiai. Gyilkolták egymást, mert mindegyik a maga számára követeli a hatalmat Palesztinában, amelynek kizárólagos urai akarnak lenni. Leglább is ez a hivatalos magyarázat. Ha igaz, akkor meg kell állapítanunk, hogy *zsidók és mohamedánok kölcsönös öldöklése teljesen céltalan volt,* mert ebben a pillanatban — és bizonyára még hosszú ideig — más kormányoz helyettük, aki egyáltalában nem gondol a hatalomról való lemondásra.

Amióta ideérkeztem, egymásután léptem érintkezésbe a különböző pártok és hatóságok képviselőivel. Beszéltem a cionista végrehajtóbizottság vezetőjével, Kisch ezredessel, a főmivtival, az arabok vezetőjével, Kiazim pasával, a muzulmán végrehajtóbizottság elnökével és Ragheb bejjel, Jeruzsálem polgármesterével. Mődomban volt végül Mr. Luckeival, az angol vezérbizottság főtitkárával is beszéltem. E tárgyalások befejeztével végül beszélgettem a katolikusok vezetőivel is, hiszen nagyon fontos tudni azt, hogy a palesztinai keresztények mit gondolnak a legutóbbi vérengzésekről.

A beszélgetéseken túl fontos a helyzet megértéséhez, hogy az egész palesztinai problémát elmélyítsük. Ez az adott pillanatban azonban majdnem megoldhatatlannak látszik. Mindaddig, amíg a kormány által meghívott vizsgálóbizottság megfelelő intézkedéseket nem tesz, *Palesztinában a legrosszabbtól lehet tartani.* Zsidók és arabok egyformán feszült izgalommal néznek egymással farkasszemmel. A konfliktusok anyaga pedig napról-napra gyűlik. Mult héten volt a zsidó hosszunap. Elmentem a legendásírhíri Siralmak Falához, ahol a vallásos zsidók szertartásait végzik. A látvány felethetetlen volt: az új tette a ruhák eredetisége, a hívők extázisa, sóhajtsái, könnyei s az a szenvedélyes odaadás, amellyel az öreg köveket csökolgatták. Az arabok tüntetésétől félve a Siralmak Falát néhány száz angol katona vette körül s lábbotzott fegyverrel őrizték az imádkozókat. *A bajonettek védelme alatt vonultak fel innepi ruhájukban a zsidók,* akik egyáltalában nem akartak tudomást venni a körülöttük áldogáló arabok szitkozódásáról.

A béke tehát egy hónappal a vérfürdő után még mindig nem állt helyre. Jeruzsálem még ma is a nyugtalanság állandósult légrétegében él. Este kilenc órától kezdve a város kihalt. *Az ostromállapot még mindig érvényben van. Éjszaka senkisémet mutatkoznak az utcákon. Napközben napirenden vannak a kisebb-nagyobb civakodások, miután a legfőbb mohamedán tanács elhatározta valamennyi zsidó bojkottját.* Ezzel szemben a zsidók úgy kezelik az arabokat, mintha a világon sem lennének. Egyszerűen nem vesznek tudomást róluk. Jeruzsálemben tehát béke van, béke a gépfegyverek árnyékában.

Az ország belsejében számos zsidó kolonista elhagyta lakóhelyét, mert félnek az új pogromok veszé-

lyétől. A kolóniák egy részét lerombolták, felégették, kivéve azokon a vidékeken, ahol az önvédelem már régebben meg volt szervezve. A kórházakból most kerülnek ki az első felgyógyult sebesültek.

Mi történt itt? Forradalom volt, a tudatlan, hiszékeny és barbár arab parasztok forradalma, akikkel vezérek elhitették, hogy zsidók meg akarják szentségteleníteni mecsetjeiket és el akarják rabolni földjeiket. Holott a zsidók óvakodnak attól, hogy betegyék lábukat a mecsetekbe, — ama egyszerű ok miatt, mert lemezárolnák őket. A földet pedig nem rabolják el, hanem igen drágán — 1000 négyszögölenként 150 font sterlingért — vásárolják meg. *Az arab főnökök forradalma ez, akik miután közvetlenül nem tudják Angliát megtámadni, megtámadják a cionistákat, akiket azzal vádolnak, hogy London ügynökei.*

Mindennek figyelembevételével meg kell állapítani, hogy ez a *krízis nemcsak Palesztinát, hanem a szomszédos államokat is fenyegeti.* Az izlám szolidaritása miatt olyan bonyodalmak fenyegetnek, amely egész Európát egységes állásfoglalásra kényszeríti.

B. I.

Gazdasági értekezlet Szubotica pénzügyi helyzetéről

Új fogyasztási adószabályrendelet-tervezetet terjesztenek az értekezlet elé

Néhány héttel ezelőtt, mint emlékeztetés, a szubotica-i polgármester általános gazdasági konferenciát hívott össze a fogyasztási adóhivatal újjászervezésének kérdésében, amelyen a szabályrendelet tervezetet vitatták meg. A szabályrendelet vitájához minden gazdasági szervezet kiküldöttje hozzászólt és az értekezlet azzal fejeződött be, hogy a lakosság ellene van a tervezetnek, illetve a tervezet ama részének, amely szerint a szabályrendelet életbelépése után Szubotica zárt város lenne. A tervezet ellen különösen a földmivelők léptek fel nagy erővel és azt hangoztatták, hogy ha a várostól elzárják a tanvák lakosságát, az kénytelen lenne a szomszédos falvak és községek piacaira vinni terményeit, ahol nem kell fizetniük fogyasztási adót. Emiatt a városi tanács úgy határozott, hogy új szabályrendelet tervezetet fog készíteni, amely a kritizált részek figyelembevételével készül el. A szabályrendelet tervezet letárgyalására a városi tanács újabb szűkebb-körü értekezletet hívott össze, amelyen csak a gazdasági szervezetek kiküldöttjei vehetnek részt.

A gazdasági értekezletet szerdán délután három órakor tartják meg a városháza kis tanácstermében. *Osztójes Szolimir* polgármester elnöklete alatt. Az értekezletre a következők kaptak meghívókat: *Szkenderovics Neko, Sokesics Jerko, Dulics Péro* földbirtokosok, mint a mezőgazdasági egyesület kiküldöttjei *Presics Misko* és *Vidakovics Antal* képviselők, *Bröder László* és *Budanovics Vinko*, mint a szőlőtermelők egyesületének kiküldöttjei, *Gavrillov Gyurica* és *Vukovics Góza* mint az ipartestület kiküldöttjei, *Roth Jenő, Löwenthal Henrik, Komor Ernő, Vidakovics Sztipán* és dr. *Pavlovics Milos*, mint a *Lloyd* kiküldöttjei, *Knapce Lojzija* és *Tomljenovics Jakob*, mint a felsőbácskai vendéglősök egyesületének kiküldöttjei, *Kozma Gyula* és *Petrovics Lázár*, mint a munkáskamarai kirendeltség kiküldöttjei, *Brankovics Iván* a Szerb Bank igazgatója és *Prodanovics Sztován* a Közgazdasági Bank igazgatója, mint a bankkegyesület kiküldöttjei.

Az értekezleten arra fognak törekedni, hogy olyan megoldást találjanak, hogy Szuboticanak ne legyen zártváros jellege. Az értekezleten egyébként, sor kerül a város összes pénzügyi kérdéseinek letárgyalására és nincs kizárva, hogy egy egészen más módot fognak megállapítani, amely megfelelő bevételt biztosítana a városnak.

Eltűnik a lovaskocsi Páris uccáiról

A jövő évtől kezdve nem közlekedhetnek loval vontatott járművek Párisban

Párisból jelentik: A francia főváros szombatn megtartott képviselőtestületi ülésén érdekes határozatot hozott. A képviselőtestület a közlekedésügyi tanácsjavaslatára egyhangulag kimondotta, hogy *1930. január 1-től kezdve nem szabad lovakat hajtani Páris belvárosának egyetlen utcájában sem.*

A francia sajtó nagy cikkeiben foglalkozik a községtanács határozatával és noha a lapok többsége helyesli a loval vontatott járművek kiátkozásának eszméjét, vannak sajtóhangok, amelyek korainak tartják az intézkedést. Egyes cikkeik ironikus hangnemből foglalkoznak a községtanácsi határozattal és megállapítják, hogy a párisi gyerekek egy pár év múlva éppen úgy csak a természetrajzkönyvekből és az állatkertből fogják ismerni a lovat, mint most például a krokodilust. Az egyik újság ehhez a jóslathoz még azt is hozzáteszi, hogy a párisi kisfiú és kislány ismerni ugyan nem fogja a paripát, de a husát a szalmát és kolbászárugyárosok jóvoltából továbbra is vígan fogyasztani.

Románia az optánsügy rendezésétől teszi függővé a Young-terv elfogadását

Titulescu román követ és Ossusky csehszlovák delegátus tárgyalásai Briand miniszterelnökkel

Párisból jelentik: Titulescu londoni román követ, aki Romániát a keleti jóvátételek szabályozására hivatott Young-bizottságban képviseli és Ossusky csehszlovák delegátus hétfőn kihallgatáson volt Briand miniszterelnökkel. Románia képviselője tájékoztatta Briand miniszterelnököt azokról a nézeteltérésekről, amelyek Magyarország és Románia között a párisi tárgyalások során felmerültek, így kifejtette, hogy Magyarország vonakodik az optánskérdést a Young-bizottság tárgyalásaiba belevonni, viszont a román kormány arra az álláspontra helyezkedett, hogy ha nem sikerül a párisi tárgyalások folyamán kielégítő megoldást találni, akkor

kénytelen a Young-tervet visszautasítani.

Az *Echo de Paris* szerint Titulescu és Ossusky azért kereste fel Briand miniszterelnököt, hogy tájékoztassa arról a meglehetősen súlyos helyzetről, amely a bizottságban kialakult.

Románia — írja a lap — a Young-tervezethez és a vele kapcsolatos jóvátételi megállapodásokhoz való hozzájárulását attól a feltételtől tette függővé, hogy az optánskérdést véglegesen elintézik. Magyarország ezen a ponton a leghajthatatlanabb magatartást tanúsítja.

Az *Oeuvre* hasábjain Barde hosszabb cikkben

foglalkozik a keleti jóvátételek kérdésével. Kiemeli, hogy Románia azzal fenyegetőzik, hogy felborítja a jóvátételek szakértőinek tervezetét, ha Magyarország nem mond le az optánsper további folytatásáról. A cikk szerint Romániának az az álláspontja, hogy a jóvátételek kérdésében nem fogad el semmiféle olyan megoldást, amely reánczva terheket hagy főm. Kész a maga részéről törölni a magyar jóvátételi számlát, de azzal a feltétellel, hogy Budapest lemond az optánsperrel. Magyarország viszont tiltakozik az ellen, hogy az optáns-ügyet belekeverjék a bizottság munkálataiba. Bukarest erre azzal válaszolt, hogy

Hágóban csupán elvben járult hozzá a Young-tervhez

és hozzájárulását attól tette függővé, hogy Romániára nézve elfogadható rendezés jöjjön létre. Ha ezt nem sikerül elérni, akkor visszavonul és elrejt a Young-tervet.

tekintet nélkül arra, hogy magatartása milyen következményekkel jár.

Románia és Magyarország vitája — írja Barde — ezen a ponton általános érdekű kérdéssé válik és minden nemzetet érdekel. Lehetetlenség, hogy az európai megbékélés műve ilyen partikuláris viszály miatt boruljon fel.

SIEGHART ÉS ELŐDJE

EGY RÉGI TALÁLKOZÁS A BODENKREDITANSTALT BUKOTT VEZÉRÉVEL

A bécsi hotel előkelő halljában olvastam a skót bankár szerepléséről és jegyeztem:

A bakkon feketesapkás, fehérkeztűs, libériás kocsis ül büszkén. Urnöje rászól, hogy közvetlenül a Law bankház kapuja előtt fordítsa fel a kocsit. A kocsis csodálkozik, de engedelmeskedik. A hintó feldől, parancs szerint úgy, hogy elzárja a bankár palotájának kijáratát. John Law ijedten kifut, segíteni akart a dámanak, aki mosolygva kiképződik a kocsiból s megvallja, hogy ez csak trükk volt. — ezt eszelte ki, hogy beszélhessen vele, mert másképp nem kerülhet a közelébe sem. Mit akar? Rézvényeket...

A »napkirály«, Molière királyának halála után a kiskoru XV. Lajos helyett az orleanszi herceg, mint régens — vezette az ország ügyeit. Horribilis államadósságok gondjaival kezdte meg a kormányzást, amellyel az elhunyt király (XIV. Lajos) is nagy adósságokat hagyott hátra.

A skót John Law azt tanácsolta ekkor, hogy fogadja el régi tervét, amellyel haszatlanul kopogtatott eddig a különböző parlamenteknél és — államfőknél — hacsak ki papírjegyeket az állam vagyonának megfelelő értékben, — az ezekért a jegyekért kapott pénzzel aztán óriási hitelt kap, amivel könnyen egyensúlyba hozhatja a felbillent államháztartási mérleget. A régens elfogadta a tanácsot, Law privat-bankjából állami intézmény lett és megkezdtek a papírjegyek kibocsátását, jobb eredménnyel, mint szabad lett volna. Az emberek sorfalat állottak a bank előtt, úgy hozták a pénzüket, hogy az »értékesebbnek« hirdetett papírral becseserültek. És mikor Law kibocsátott részvényeket gyarmati társaságokra (Missisipi és India), valóságos megostromolták részvényekért. A fémpénznek már nem is volt vásárló ereje, mindenki papírt akart. A nők különösen istenítették a — varázsló skótot, aki egyszerre, máról holnapra hihetetlen arányokban felhővesztette — a vagyonukat. Nem is lehetett bejutni hozzá, csak ilyen furlanggal, mint az a hölgy, aki felfordította a kocsiját. Esetleg elhívták a bank udvarába, ott leskelődve addig vártak, míg Law valamiért kijött, aztán megröghanták, körültekinték és addig nem engedték el, amíg nem kapták meg a kívánt indiai részvényeket.

Hogy mindez katasztrófahoz vezetett, attól eleinte nem félt Law. Ugy gondolta, senki sem jelentkezik majd a papírokkal, hogy visszaváltsa, vagy pedig ha igen, addigra az értékük devalválódik. Akadtak azonban olyanok, akik észrevették, hogy a spekulációk egészségtelen légtört teremtetek, ezek nem vettek papírokat, hanem ellenkezőleg, igyekeztek fémpénzt — gyűjteni. A régens, hogy a pillanatnyilag keletkezett bizalmatlanságot eloszlassa, kinevezte Lawt — miután előzőleg katolikus lett — az ország pénzügyeinek főellenőrévé. És folyt tovább a — játék, miközben maga Law is belátta, valami kiutat kell keresnie ebből a mindinkább veszedelmesen bonyolódó helyzetből. Egyelőre a fémtárgyak beszovaltatására, illetőleg értékük csökkentésére vagy emelésére vonatkozó, egymásután kiadott és egymásnak ellentmondó rendeletekkel operált. Aranyat már alig lehetett kapni, — a régens anyja, a pfalzi Lisilotte is panaszkodott, csak ezüst apró váltópénze volt az erszényé-

ben, ami nyugtalanította. Egy napon azután a jegyek és részvények értékét leszállította Law — a felére. Erre aztán megindult a lavina. Amint azelőtt az emberek sorfalat állottak, hogy papírokat kapjanak, úgy ostromolták most a bankot a beváltással — a fémpénzért. Az a szonyok újból a legravaszabb trükkökkel juthattak csak a bankhoz, aki eleinte fizetett is részvényekért, már szökésre gondolt, csak a felesége nem engedte; ki akart fizetni mindenkit, bár nem igen bizhatott ennek a lehetőségében és a régens sem hittathatta támogatással. Hisz a királyi család tagjai is, nehogy segítettek volna, hanem elsősorban ők iparkodtak papírjaikon tudni. Maine herceg kiperéselt a szeretője, Madame de Pris részére husz milliót — erre kiürült a pénztár és most már nem maradt más hátra, mint — a szökés. Law a feleségével Brüsszelbe menekült — *kodusszegényen*.

*

Akkor még Stinnes volt Berlinben a — mozgató erő, de Wiemben Bosel és Castiglioni kezdtek ingadozni — rájuk gondoltam, mikor azt a kérdést kaptam, hogy kihez hasonlítanám Law szerepét és alakját? A kérdést az az író intézte hozzám, aki a világsajtónak ma egyik legkedveltebb publicistája, aki már akkor mindent »tudott«, minden politikust és minden pénzembert ismert, eleven lexikonja volt minden közgazdasági és történelmi adatnak. A publicista egy urra mutatott, aki hevesen magyarázott egy csoport férfinek.

— Sieghart, a Bodenkreditanstalt vezérigazgatója. Mozdulatai, hangja, hanghordozása, viselkedése — inkább emlékeztetett a pogrom elől menekült bevándorlókra, mint az osztrák császári miniszterelnökség volt osztályfőnökre, a legelőkelőbb bécsi pénzintézet vezetőjére.

— Sieghart is kikerestekedett, mint Law — magyarázta a publicista, aki több hasonlóságot talált a skót bankár és az osztrák Sieghart között. Mindkettő szegény családból származott, az előbbi apjának ékszerárú- és pénzváltó ülete volt és John azért ment Londonba, hogy kiszélesítse ismereteit a pénzügyek és kereskedelem terén. Állítólag tudományos ambíciók voltak, de hogy egy párbaj miatt ott kellett hagynia a brit fővárost, tudományos elképzeléseinek praktikus keresztülvételére gondolt. Persze a terv mögött nagyszerű kálisek vágya nőtt, hatalom, gazdagság, elismerés... Országgyűlésekhez és fejedelmekhez fordult közvetlenül a találmányával.

— Sieghart becsvágya eleinte az egyetemi katedra volt, csak anyagi gondolai készítették az újságírásra. Az újságíró hozzádörzsölődhetett a nagyságokhoz és akkor a Nimbuszkeresés a közélet felé vezette útjait.

— És akármilyen nagy sulya volt a kikerestekedett Sieghart szavainak, mikor Körber miniszterelnök osztályfőnöke volt, bármennyire is hangsúlyozta, hogy az akkor különösen divatos lett antiszemita pártnak a csatlósa, mégis sokan akadtak, akik nem feledhették el zsidó származását, köztük Ferenc Ferdinánd, aki mindenáron meg akarta akadályozni, hogy a Bodenkreditanstaltnak, a főhercegek bankjának ő legyen a feje, mire Ferenc József császár csak azért is megválasztotta. Nagyszerű állást ért tehát el Sieg-

hart, de abból a nagy népszerűségből, amelyet Law egy ideig élvezett, neki egy szemernyi sem jutott. Mit adott volna Sieghart egy olyan jelenetért, amikor Lawt körülfogták az udvarban a legelőkelőbb dámsk és hiába szabadkozott, hiába hivatkozott kétségbeesve — sürgős dologra — nem engedték ki karjaik közül.

— Law elgondolásában (balsikere ellenére is) — és általában funkciójában nagyobb koncepciók csillanának meg, a kezdeményezésben pedig letagadhatatlanul az államérdekek horizontját érte, de Sieghart nem ért a bankelnökséghez és csak nagyuri allűrjei rajzolták meg ténykedésel kereteit. Law belevitte az országot a hazárdjátékba és még sem lehet megaládni tőle a jóakarát elismerését, — míg Sieghart képes arra, hogy hatalmi pozíciójának megőrzéséért bele-megy olyan manőverezésbe, amely a bankját alapjában megrendíti. Azt hiszem nem kell sokáig várom arra, hogy megírhasam: épügy megszökött, mint Law.*

Furcsán hangzott ez a jóslat, amikor Sieghartot láttam ülni a körülötte álló urak között, — mint egy uralkodó, aki fogadja a hódolatokat. Önkénytelenül odaálltam az urakhoz, néztem a vezérigazgató excel-lenciás ur tarkoponyáját, a szempillái felhúzódtak a fontoskodásban homloka sűrű redőibe, — kis nyírott bajusza furcsán mozgott a vastag ajkakkal, — beszélt, magyarázott, hadonászott... néztem, néztem, és az ember félelmetes is lehet, ahogy így kutató, szúrós szemével belénnéz... a kezei megálltak a megindult gesztusban:

— Wünschen sie etwas von mir? — hisz ez nekem szólt! — nagyon-nagyon zavartan elkullogtam.

*

Sieghart megbukott. A jobban a publicista leírta karrierjét, megírta, hogy már abban a pillanatban megbuktatta a bankját, amikor elcsusztatta Boselt és a többi, akikre féltékeny volt, az »új gazdagokat.« A jó publicista mindent megírt róla, miképp őrizgette hatalmát, miképp próbált külföldön kapni segítséget az utolsó percekben, miképp jött a bukás, de az a bizonyos szökés, arról nem írhatok — Sieghart nem szökött meg. Különben is az ígért összehasonlítás Law-al a jegyzeteimre szorult.

— Sieghart és Law!...

— A régens herceg nyugodtan mehetett »kalandjai« után, hogy Law kényelmetlen hagyatékát valamiképp felszámolhatta is néhány év múlva a régens-utód maitresse-e, Madame de Pris, meggazdagodva nyugodtan ült — méltóságában, harcolva Fleury bíboros beteges társaságának törtéteivel. De nem feledkeztek meg Lawról, akit elküldtek a bajor udvarhoz, mint Franciaország követét. Később Velencébe került és nagyon szegényen halt meg. Pontosan kétszáz esztendője.

Sieghart bukásának egyelőre látható következményeképp a Heimwehr erejének esökkenésére és a szocialista párt megerősödésére mutatnak a lapok. A gazdag Sieghart ki fogja heverni a bajt, a kellemetlen kommentárok szúrásait, hisz már is kevesebbet irnak róla. A bajokat az állam reparálja és Sieghart végül talán újból államférfi lesz, talán szintén követ.

A német képeslapok hozzák a fényképet. Nézem, nézem, nem változott semmit. Szilárd magában-bizással néz a fényképező lencsébe és... reám, mintha mondaná:

— »Wünschen sie etwas von mir?«

Magister

A gimnazista szerelme

Főbelötte magát Sztiller István oszjeki cinkorgyári felügyelő tizenhatéves fia

Oszjékről jelentik: Megdöbbsentő öngyilkosság történt a napokban Oszjéken. Egy tizenhatéves gimnazista szerelmi bánatában főbelötte magát és nyomban meghalt.

Az öngyilkosságot az esti órákban fedezték fel. Az Alsóváros egyik sötét utcájában véres holtesire bukkantak. Nyomban értesítették a rendőrséget, ahonnan bizottság szállt ki a helyszínre. Itt kiderült, hogy a holtest egy fiatal diáké. Mellette hevert egy kis forgópisztoly és egy bucsulevél, amelyet szüleihez intézett. A bucsulevből kiderült, hogy az öngyilkost Sztiller Istvánnak hívják, az oszjeki redgimnázium ötödik osztályának tanulója, Sztiller Istvánnak, az oszjeki cinkorgyár felügyelőjének fia. Az öngyilkosságról azonnal értesítették a gyermek szüleit is, akik rémülten futottak ki az öngyilkosság színhelyére. Sztiller István hozzátartozói elmondották, hogy fiuk viselkedéséből semmi rosszat sem gyanítottak. Az iskolában is jókedvű volt, a kritikus délutánon pedig moziba ment, mert meg akarta nézni az Alraune előadását. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a golyó a szerencsétlen gyerek fejébe fúródott, széttroncsolta az agyvelőt és azonnali halált idézett elő. Az öngyilkos bucsulevéleiben azt írta, hogy szerelmi bánatában vált meg az élettől. Hónapokkal ezelőtt megismerkedett egy dubrovnik lánnyal, akibe beleszeretett, de el kellett válniok és semmi módot nem talált arra, hogy ismét találkozzanak. Ezért elviselhetetlenné vált számára az élet.

A fiatal Sztiller István tragikus halála nagy részvétet keltett Oszjéken.

A dunai bán Noviszádra érkezett

Néhány nap múlva elkészülnek a báni hivatalok szervezésére vonatkozó szabályrendeletek

Popovics Dáka dunai bán, aki hétfőn tette le a báni esküt, hétfőn este Noviszádra érkezett. A bánok, akik kinevezésük óta szintén Beogradban tartózkodtak, hétfőn elhagyták Beogradot és székhelyükre utaztak.

Popovics Dáka bán néhány napig Noviszadon szünetel, mert még nem készült el a báni hivatalok megszervezéséről szóló egységes szabályrendelet, s Noviszadon tárgyalásokat kíván folytatni dr. Borota Branislav polgármesterrel a báni hivatalok elhelyezése kérdésében. A báni hivatalok szervezéséről szóló szabályrendelet elkészítése befejezéséhez közeledik és valószínűleg néhány nap múlva már megjelentek. Ez a rendelet egységes lesz az egész országra és szabályozza azokat a kérdéseket, amelyek a báni hivatalok megszervezésével vannak összefüggésben.

A szabályzatban legfontosabb a pénzügyi kérdések megoldása, mert ettől függ, hogy milyen anyagi lehetőségek állnak a báni hivatalok megszervezésénél rendelkezésre. A kormány az eddigi hírek szerint je-

lentékenny összeget szánt a báni hivatalok megszervezésére. Valamennyi miniszteriumban folyik a munka, hogy megállapítsák azt az ügy- és munkakört, amelyet kivonnának a miniszteriumok eddigi illetékességi köréből és amely ezentúl az egyes báni hivatalok hatáskörébe menne át. A miniszteriumok, amelyeknek számát tudvalevőleg redukálni is kívánják, természetesen hatáskört akarnak a báni hivataloknak biztosítani.

A noviszadi bán hivatal elhelyezésére kezdetben nem lesz szükség az egész városüzárára, miután a báni hivatalhoz tartozó egyes igazosztályok, amelyek eddig vagy önálló szervként működtek, vagy más hatóságoknak voltak alárendelve, egyelőre eddigi elhelyezési helyükön maradhatnak. Szükség merül fel azonban több lakásra a báni hivatal tisztviselői számára és a bán ebben az irányban is érdeklődni kíván, hogy ezek a lakások rövidesen rendelkezésre állhatnak-e.

A báni hivatalok szervezéséről szóló rendeletek elkészülte esetén valamennyi bán Beogradba utazik.

Megbukott a Briand kormány

A kamara leszavazta a miniszterelnök javaslatát

Párisból jelentik: A kamara ülésén késő este Briand miniszterelnök indítványával szemben Montigni radikális képviselő azt javasolta, hogy azonnal kezdjék meg a külpolitikai interpellációk vitáját.

A kamara Montigni javaslatát 288 szavattal 277 ellenében elfogadta és ezzel Briand kormánya megbukott.

Briand még az éjjel beadja lemondását.

Felfordult egy zsufolt autóbusz a petrovoszelo-i országúton

A szerencsétlenségnek három súlyos és hat könnyebb sebesültje van

Petrovoszelóról jelentik: Súlyos szerencsétlenség történt kedden délután a Sztaribecsej és Petrovoszeló közötti országúton. A két község között közlekedő hatalmas autóbusz több kilométernyire Petrovoszelótól felborult és utasainak legnagyobb részét maga alá temette.

A szerencsétlenséget egy személyszállító autó sofőre jelentette elsőnek Petrovoszelón, ahol a hír öriási izgalmat keltett, mert ezen a kocsin szoktak a petrovoszelo-i diákok bejárni Sztaribecsejre. A sofőr elmondta, hogy amint Sztaribecsej felől Petrovoszelóra igyekezett, az úton egy felfordult autóbuszt talált. Miután egyedül nem tudott volna segíteni a szerencsétlenül járt utasokon, jobbnak látta beszállni a községbe, hogy orvosokat vigyen ki. Petrovoszelóról nyomban kimentek a helyszínre dr. Stiefelmayer Ádám és dr. Lambrin Mirkó orvosok, akik első segélyben részesítették a felfordult autóbusz utasait. A szerencsétlenségnek három súlyos és hat könnyebb sebesültje van. Rendkívül súlyos sérülést szenvedett az autóbusz

tulajdonosa Gömöri János, akinek a lába és a karja tört el, azonkívül belső sérüléseket is szenvedett. Súlyosan megsérült még dr. Stiefelmayer Ádám orvos gimnazista leánya és Ho vét Ma is a diáklány. Könyveiben sebesültek meg Gömöri János petrovoszelo-i keresztelő, Kerekes József gazdálkó, Bece Mihály gazdálkó, Szávics Szilvákó diák, Pavic Daniló diák és Léval Imre diák, valamennyien petrovoszelo-i lakosok.

A sebesülteket bekötötték és beszállították a községbe. Gömöri állapota annyira súlyos, hogy életbenmaradásához kevés a remény.

A vizsgálat során megállapították, hogy a szerencsétlenséget gummidekékus idézte elő. Az autóbusz, amely tisztán személyszállításra alkalmas, husz személyt vitt magával. Mikula Jenő sofőr ezért nem is haladt gyorsabban tempóban, azonban a szerencsétlenség ennek ellenére is bekövetkezett. A hátsó kerék kapott defektust és a kocsit nagy terhelés pillanatok alatt felfordult.

Két nagy templomot építenek jövőre Szuboticán

Noviszadra, Szentára és Sztaribecsejre is kiterjesztik a Funeró működését

Budanovics Lajos római katolikus püspök, apostoli adminisztrátor a többi katolikus egyházfejedelem példájára hozzáfogott az egyházmegye területén a plébániák decentralizálásához, ami azért vált szükségessé, mert a nagyszámú hívőket nem tudták az egyes plébániák kellően ellátni. A püspök elhatározta, hogy átszervezi a plébániákat a decentralizáció elve alapján és pedig úgy, hogy egy papra legfeljebb kétezer-kétezeröttszáz lélek jusson. A püspöknek ez a lépése a katolikus hívők körében általános meglepedést keltett. A papok ugyanis az utóbbi években, tekintettel arra, hogy az utóbbi harminc év alatt a külterületeken egész kolóniák és városrészek keletkeztek, amelyek sok kilométer távolságra vannak a templomoktól és a plébániáktól, nem tudtak kellően foglalkozni a néppel és nem folytathatták kellő intenzitással munkájukat. Az egyházmegyéhez tartozó hívők ezért nagy meglepedéssel értesültek az apostoli adminisztrátor szándékáról, hogy a plébániák decentralizálásán kívül

több templomot építenek majd Szuboticán.

A plébániák decentralizálását Sztarikanizsán kezdték meg, ahol a várostól tizenhárom kilométerre levő tanyák között plébániát és templomot létesítettek.

Szuboticán már folyamatban van a plébániák eddigi egységének tagolása, úgyhogy egy lelkesre átlag kétezeröttszáz hívő fog jutni a városban.

A Bajai szőlők, Kálvária, Kisbosznai és Kelebia máris külön lelkesek vezetése alatt állnak.

A Bajai szőlőkben plébániát építettett a püspök, amelynek egyik részét kápolna részére használják fel és ott rendszeresen tartanak miséket. A kápolnát az elmúlt vasárnap, október 12-ikán Budanovics Lajos püspök szentelte fel. A Kálvária-hídközség területén egyelőre nincsen új templom és ezért a Bajai-temető egyik kápolnájában tartanak szentmiséket.

A Funeró temetkezési vállalat tiszta jövedelmét a tavasszal egy plébánia és templom építésére hasz-

nálják fel. A jelenlegi állatvadászterem plébániát építenek már a tavasszal.

A plébánia épületének felépítése után nyomban megkezdik a Kálvária-téri templom építését.

A terv szerint hatalmas templomot építenek, amely két részből fog állni. Az alsó rész kripták céljára fog szolgálni. A templomban több oltár lesz. A plébánia és a templom építése a hívőkre semmiféle újabb megterhelést nem jelent, mert mindez a Funeró tiszta jövedelméből készül, sőt a papokat is a Funeró jövedelméből fogják eltartani.

A tavasszal megkezdik a kisbosznai templom építését is.

Ez a központtól hat kilométernyire fog felépülni a tanyák között, mert azon a vidéken egyáltalán nincsen templom. A pályázatot a templomok építésére már ki is írta az egyházközség és ez a templom egy millió dinár költséggel épül fel. A templom, nemkülönben a Kálvária-téri templom az építő művészet valóságos remeke lesz.

A kisbosznai templom építésére megindult mozgalom már eddig is szép eredménnyel járt, amennyiben kétszáz alapító tag jelentkezett, akik hajlandók hat éven keresztül évenként ezed dinárt áldozni a templomépítés céljára.

A Szegedi-szőlőkben tavasszal kisegítő kápolnát helyeznek el, miután Szubotica város új területre osztotta be a Szegedi-szőlők környékét, amelyen az utóbbi években új városrész épült fel és a Szent Ferenc-rendi plébánia a távoleső városrész katolikus híveit lajosan láthatja el.

Az egyházmegye kiterjesztette a plébániák felszámolását a vidékre is és ott, ahol hét-nyolcezer hívő van, hozzáfogtak a decentralizáció végrehajtásához s a plébániák új beosztásához. A vidéken egyelőre nem építenek új templomot, de ha a decentralizáció munkáját befejezik, erre is sor kerül.

Egyébként, értesülésünk szerint,

a Funeró temetkezési vállalat, amely eddig csak Szuboticán működött, a legközelebbi jövőben Sztaribecsejben, Noviszadon és Szentára is megkezdik működését

az egyházmegye szigorú felügyelete alatt.

Budanovics Lajos püspök nagyvonalú konstruktív munkája a hívők nagy meglepedésével találkozik.

Hagyjanak békén!

Orska Mária nyilatkozata morfium-szenvedélyéről és állítólagos elmebetegségéről

Bécsből jelentik: Orska Mária, a világhírű dráma színésznő, akinek betegségeiről és kalandjairól a legellenőrebb hírek jártak be a világsajtó, a napokban elhagyta azt a németországi sanatóriumot, amelyben eddig gyógykezelés alatt állott. Orska Bécsbe érkezett és rögtön megérkezését követő napon hosszabb nyilatkozatot juttatott el az egyik bécsi laphoz. A nyilatkozatban a művésznő foglalkozik azokkal a fantasztikus hírekkel, amelyek az ő morfiumszendélyével és állítólagos elmebetegségével kapcsolatban Európaszerte elterjedtek, majd így folytatja:

— Mindig azt írják rólam, hogy megrögzött morfinista vagyok és kísérletet sem teszek arra, hogy szendélyemből kigyógyulhassak. Ez nem felel meg a valóságnak. Igaz ugyan, hogy eddig még nem sikerült teljesen leszoknom a morfiúmról, legalább is huzamosabb időre nem, de környezetemben mindenki megmondhatja, hogy milyen heroikus erőfeszítéseket teszek jelentéktelen mennyiségre csökkenteni, de rövidesen beállt a visszaesés és ma — sajnos — ismét ott állok, hogy többet kell morfinizálnom, mint valaha. Kell, értsék meg, kell! Nálam a morfiúum nem reklámhajtás, hanem szükséglet, amely nélkül sajnos nem tudok megélni.

— Legutóbbi németországi kurám idején — folytatja nyilatkozatát Orska — orvosaim igen szép eredményeket értek el velem és nemcsak, hogy igazuk van amikor azt mondják, hogy nincsen messze a végleges gyógyulás napja. Ma még morfinizálok ugyan, de egyáltalán olyan kúra alatt is állok, amelyet hatásosnak és biztosnak mondanak a legkiválóbb szakteknikélek. Orvosaim véleménye szerint három-négy hónapon belül teljesen egészséges leszek. Azokra a hírekre, amelyek állítólagos elmebetegségemről, a sanatóriumból való szökéseimről és botránykozásaimról szólnak, nem is reflektálok. Valamennyi szemcszedett valótlanosság.

— Legelőször életemben azért nyultam a morfiúumhoz, mert nem tudtam aludni és ma is ez a körülmény kényszeríti a méreg élvezetére. Orvosaim tanácsára a legutóbbi hetekben fárasztó túralovaglásokat teszek, amelyek olykor tíz-tizenkét óra hosszat is el-tartanak és a lovaglás után néha már a morfiúumnar-kózis nélkül is sikerül álomba merülnöm.

— A sajtótól ezekután csak azt kérem, hogy hagyjanak békében mindaddig, amíg teljesen meg nem gyógyulok. Szeretném, ha a lapokban az Orska Mária név nem jelenne meg mindaddig, amíg a színpaddal kapcsolatban nem jelenhet meg. Utóvégre mégis csak a színpad a területem és magánéletem nem tartozik a nyilvánosságra.

PANORÁMA

MULAT AZ ASSZONY...

A kocsmá előtt egyre nőtt a tömeg. A hetiplac vegyes publikuma; csodáló tanyaiak és benyomas városi háziasszonyok sopánkodtak a bejárat előtt. Bentről, mint a gargalizáló torokból, kihallatszott a rezesbanda csindarattája:

— Még az éjjel kirugom az asztalját s elaltatom szíveket a borában.

A finomabb hanghullámokat elsöpörte az őszi szél, csak a nagyduda egyhangú kontrája emlékeztetett a melódiára. Az érdeklődés azonban nem a rezesnek szólt. Az asztalját ez alkalommal egy helyrevaló, középkori menyecske akarta kirugni. Ott állt a középső asztalnál, mellette a széken a selyemkendője, amelyet jókedvében ledobott a fejről. Körülötte a rezesek elszántan fújták a megrendelt nótákat.

Önagsága annak rendje és módja szerint mulatott. Tüzes óbor pezsgett a pohárban, a zene szólt, sirt és nevetett, az asszony pedig nekiperülve, csillogó szemmel, félspicben énekelt. A hangja hamis volt, mint a zuzája, de ez nem zavarta a kocsmá publikumát kitévő napszámosokat, budárokat és egyéb jótorku szegénylegényeket. El kellett ismerniök, hogy a nő tud mulatni. Nyelte a bort, hogy könnyű csordult ki a két szeméből, karjaival belebökött a levegőbe és a torkán frissen tört fel a mámorosak rikoltása:

— *Ihu! Uju!*

Ez a két halandza szó megfelel az indiának csatakiáltásának. Jel arra, hogy a nedű hatni kezd, a kedv ragyog és a vér vadul rohan a szívből a szíve. A menyecske felugrott és feldobott a levegőbe két ropogós százaszt.

— *Most pedig huzzátok, hogy nem én lettem hátlen hozzád, te csatlád meg engem!*

A viharvert öreg pálinkások elismerőleg bólintottak. Ez igen! A banda a két bankó hatása alatt olyan busan játszott a dalt, hogy csendesen pálinkázó elemek megindultak tőle az asszony asztala felé, egyszerűen letelepedtek és hugomasszonyok szolgáltatták a menyecskét.

— Hát tudsz mulatni lelkem — mondta egy sunyi képű favágó és bizalmas megcsipegette az asszony orcáját. — Tanulhatunk tőled!

A gavalléroknak ez a díszes csapata egészen elbódította a menyecskét. Hamarosan összebátortak és a mulatság folyt tovább. Táncra tánc jött, táncosban nem volt hiány, a kocsmáros előzékenyen öntögette a bort a poharakba, az asszonyok egyre jobban szédültek és egyszerre egy merész lendülettel fenntermelt az asztal tetején.

— *Igy áll bosszút a Julcsa a szégyenen* — kiáltotta szikrázó szemmel. Ezt a rejtélyes kinyilatkoztatást senki nem értette ugyan, de vad erővel kezdődött meg az ivás. A száraz torkok nem győzték a potyabort lecsurgatni, az asszonyok pedig, akik szemmel láthatólag győzték valami, táncra perdült az asztal tetején egy ferdenyaku napszámosal.

— *Csókold meg rózsám, kedvedre!*

Ezt a kacér felszólítást a mulató asszony tette és a partnere élt az alkalommal. Belecuppantott a hölgy nyakába. Megtapsolták őket, mintha egy sikerült színpadi jelenetet adtak volna elő. A menyecske egészen nekivadulva gyors egymásutánban két poharat csapott a földre.

Egyszerre csak felpattant az ajtó és egy feldult arcú, szálas férfi lépett be. Körülnézett és vésztióslóan mondta:

— *Julcsa, te itt?*

— *Ha te ott, én itt!* — válaszolta az asszony jeges mosolygással. — *Láthatod, nem busulok miattad, én is találtam szeretőt, liti van ná...*

Ezzel rámutatott a gavallérjára, a kócosbajuszu napszámosra, aki az előbb a cuppanást elkövette. Derméd, csönd lett a lokálban. A szó a szívekbe fagyott és biztosak voltak abban, hogy a férj vérrrel fogja lemosni a becsületén esett foltot. A szeretővé kinevezett atyafi sápadtan tiltakozott a gyanúsítás ellen:

— *En nem vagyok a kend szeretője, mit beszélsz?*

A gyengébb idegzetűek, akik nem bírják a vért, gyorsan kisurrantak az ajtón. A kint izgatottan várakozó tömegben gyorsan terjedt a hír. *Családi dráma...*

— *Ha nekéd szabad, nekem is szabad* — szavalt az asszony — *tegnap nem keltem, minék jöttél utánam...*

— *De Julis...*

Ebben a pillanatban futólépésben megérkezett két rendőr, akiket arról értesítettek, hogy vér folyik a Fehér galambban.

— Mi történt itt? — kérdezte hivatalosan a rendőrfővezető.

Kritikus pillanat volt. Az asszony sápadt lett, a bátorsága a rendőri közegek láttára elpárolgott és hirtelen odasimult az urához, átkarolta s kiengesztelődve mondta:

— Hát mulattunk egy kicsit az urammal. Ugy-e Antal?

— Ugy bizony — hagyta rá megkönnyebbülten a férj.

— Na jó, de hol van az áldozat?

— Jelen — ugrott elő a kocsmáros. — En vagyok az áldozat.

— Maga? — bámult a biztos.

— Igen, ellógtak husz kupica pálinka árával.

Hát, ami azt illeti, ezzel elég érzékeny sebet ejtettem a kocsmáros szívére, de állapota nem életveszélyes.

(sz.)

Elfogták a szrbobráni gyilkost Egy fiatal gazdalegény a templom előtt féltékenységből meggyilkolta vetélytársát

Novisadról jelentik: Vasárnap virradó éjjel a szrbobráni katolikus templom előtt a csendőrijárőr egy borzalmasan összeszurkált fiatal legény holttestére akad. Megállapították, hogy a gyilkosság áldozata Zsellér János husz éves gazdalegény, aki hét készurással ölte meg.

Széleskörű nyomozás indult meg a tettesek kézrekerítésére és a csendőrség megállapította, hogy Zsellér János az est folyamán az uccán három ismeretlen emberből álló társasággal összeveszett s verekedni kezdtek. A járőrelők szétválasztották a dulakodókat és a megtámadott Zsellér tovább ment. Hogy ezután mi történt, azt senki sem tudta. A csendőrségnek sikerült elfogni azokat a legényeket, akik Zsellért a kérdéses estén megtámadták. Ramada József, az előállított legények egyike bevallotta, hogy Cirkó András és Kucserka Sándor nevű társaságában szombaton este megleste Zsellért, akire féltékeny volt. Mind a ketten egy leánynak udvaroltak és a szerencse inkább Zsellérnek kedvezett. Elhatározta, hogy bosszút áll vetélytársán és megveri. Nem volt szándékában meggyilkolni, de Zsellér hevesen védekezett, mire ő kénytelen volt kését használni és szurásokat ejtett

vetélytársán.

Ramada József elmondotta, hogy két barátjával szombaton este lesbe állt és a kocsmából hazafelé tartó Zsellért megtámadták és megverték. A járőrelők szétválasztották őket, Zsellér tovább ment, de ő követte és a templom előtt ismét megtámadta. A verekezés hevében Ramada előrdotta kését és összeszurkálta vetélytársát, aki hét borzalmas seből vérezve, összeesett és a helyszínen meghalt. Ramada kijelentette, hogy a gyilkosságot egyedül követte el, két társa, Cirkó és Kucserka nem segítettek neki, őket az előző napon csupán arra beszélt rá, hogy segítsenek megverni Zsellért. A csendőrség tovább nyomozott és ennek során megállapította, hogy Ramada pénteken odahaza észre fente kését és egy szomszédjának, aki megkérdezte tőle, hogy minék az az éles kés, azt felelte, hogy szombaton meg fogják verni Zsellért és arra az esetre készíti a kését, ha Zsellér esetleg védekezni próbálna.

A csendőrség a nyomozás befejezése után jelentést tett a noviszadi ügyészségnek. Papricsics Milán vizsgálóbíró pénteken Szrbobrára utazik és lefolytatja a helyszíni vizsgálatot.

Fekete hétfő a newyorki tőzsdén Két és félmilliárd dollárra becsülik az újabb árfolyamveszteségeket

Londonból jelentik: A fekete szombatot a newyorki tőzsdén — a Daily Telegraph jelentése szerint — fekete hétfő követte.

Az újabb árfolyamveszteségek teljes összegét két és fél milliárd dollárra becsülik.

Százok papír új mélynyomót ért el. A legközebb érték 10—50 pontot veszített. Az egyik papír nem kevesebb, mint 133 pont veszteséget szenvedett. Az Egyesült Államok vasipari részvényei 205.125-re süllyedtek és csak a záriatkor emelkedett az árfolyam 210 és fölé.

Az eladási pánlk folyamán az alkuszok előbb 5000, később 10.000, majd 20.000 darabos tétet árultak, anélkül, hogy vevő jelentkezett volna.

A bankintervenció reményét végleg feladták. Az eladásokat jelző gép 75 perccel maradt el a tényleges tranzakciók mögött, úgyhogy a közönség nem is tudta a pillanatnyi árfolyamot s kénytelen volt vakon eladni. Ez természetesen még jobban növelte az általános rémületet.

Kilenc embert mentett ki az összeomlott prágai palota romjai alól egy prizreni szerb munkás

A csehszlovák főváros tanácsa polgárjogot adott az életmentő hősnek

Prágából jelentik: Prága város tanácsa legutóbbi ülésén egyhangúlag elhatározta, hogy értékes ajándékkal jutalmaz meg egy szerb munkásembert, aki az emlékezetes prágai építési katasztrófa során halálmegvető bátorságról tett tanúságot. A prágai Porzicsen építésmunkás palota összeomlásának egy szerb származású áldozata is volt: Sztofenovics Dragutin szmederevói illetőségű építőmunkás, aki a házómlás pillanatában a negyedik emelet egyik párkányán dolgozott és halálát lelte a romok között.

A szomorú szenzáció másik szerb származású hőse Szavics Márkó prizreni születésű munkásember, aki ma a legnépszerűbb embere a csehszlovák fővárosnak. Szavics a katasztrófa során sérteletlen maradt, de amikor az épület rombadőlt, élete kockázatásával behatolt a romok közé, ahol minden pillanatban újabb falomlások fenyegettek és több eszméletlen embert kimentett.

Szavicsnak a katasztrófa pillanatában eszébe jutott, hogy a veszélyeztetett helyeken dolgozó munkások között volt legjobb barátja, egy prágai építőmunkás is. Hábózás nélkül behatolt az omladékok közé és órák hosszágig kereste barátját, akik végül is összetört tagokkal eszméletlenül talált meg az egyik leomlott fal tövében és a karján vonszolt ki a szabadba. Ez akkor történt, amikor még senki sem merete megközelíteni a romokat, mert minden pillanatban várták, hogy a hatalmas palota megmaradt falai is összeomlanak. Szavics volt az egyetlen, aki órák hosszágig bolyongott a legveszélyesebb helyeken. Amikor barátját megtalálta és megmentette, visszament és még nyolc sebesült hozott ki, akik most már valamennyien a gyógyulás útján vannak. Ezek az emberek tisztán Szavicsnak köszönhetik életbenmaradásukat, mert egész biztosan el-

pusztultak volna, mire a rendes mentési munkálatok során rájuk találtak.

Szavics Márkó hőstettéről a csehszlovák sajtó számos cikkben számolt be és valamennyi képeslap leköszölte a bátorlelkű prizreni munkás fényképét is. Egy magát megnevezni nem akaró prágai notabilitás a napokban ezer dollárt küldött be az egyik prágai lap szerkesztőségébe azzal, hogy az összeget juttassák el a hős munkásnak.

A legszebb kitüntetést azonban vasárnap kapta meg Szavics Márkó. A prágai városi tanács hivatalos átírásban értesítette, hogy hősies magatartása méltóvá tette arra, hogy Prága városa felvegye polgárai sorába. A tanács értesítette a munkást, hogy ezután Prága város teljesjogu polgárának tekintik és erről okmányt is mellékeltek. Szavics ezenkívül egy művészi kivitelű ezüstszobrot is kapott a prágai tanácstól.

Valamennyi csehszlovák lap terjedelmes interjúkat közöl Szavicsal. Foglalkoznak élettörténetével és megállapítják, hogy már a világháboru elején kitűnt hősiességével és halálmegvető bátorságával. El lehet mondani, hogy nincsen ma népszerűbb ember Prágában az egyszerű prizreni munkásnál, különösen azóta, mióta az építési katasztrófával kapcsolatos menstrebünyű főtárgyalását is kintűzték.

A Bácsmegev

NAPLÓ-ra

bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részesül a könyvkezdményekben

HIREK

Gondolatok egy temetésén

A vak gyűlölet gyilkos kést döfött nemes szívébe és gyászborította Beeskerek társadalmát, Juliusz Armin dr. meghalt, mert az ő szelíd, jóságos szíve gyöngye volt a gonoszság nagy erejével szemben. Erős volt ő a munkában, a kötelességteljesítésben, az önfeláldozásban másokért, csak a bűnnel szemben volt gyöngye a szíve.

Ezernyi feketén gyászoló tömeg szorongott a koporsója mellett: szerbek, magyarok, zsidók, németek lesújtott, könnyező tömege. Hallottunk remegő hangú könnyes gyászbeszédet szerbül, magyarul, németül, héberül. Ez a nagy testvéri egység mélyen, meghatóan, emberien nagyszerű tanulságot rejt magában: a sír fölött egymásra találunk az emberek, a halál suhogó szárnyain száll az emberi közönség nagy gondolata, az elmúlás szomorú kikerülhetetlensége az emberi szolidaritás örök szimbóluma.

De volt még valami a halál mellett, ami az életé, ami Juliusz Armin temetése után is élni fog közöttünk. Juliusz Armin zsidó volt, exponált, tudatos és harcoss zsidó és szerette, tisztelte, becsülte mindenki, szívből megsiratta mindenki, gyászolja mindenki, szerb is, magyar is, német és zsidó is. Mi az ami őt az egyetemes, elfogulatlan, igaz szeretet központjába állította? Mi volt az a vonzó sajátosság benne?

Juliusz Armin ideális típusa volt a becsületes embernek, a tisztességes, munkás, jóságos, nemesen gondolkodó, becsületes embernek. A becsületesség, a tisztalelkűség gyűjtötte köréje az embereket, mint a farrás a szomjas vándorokat, mint az illat a méheket. A becsület mezején összetalálkoznak az igazok, a becsület összetart, leolvastja a jégburkot a szívekről, elnémitja az ellentéteket és összeforrasztja az igaz emberek szívét egy nagy, egyetemes testvéri közösségbe. A becsület ma vonzóbb, nagyobb hatalmasabb mint valaha, mert ritkább. És ha ezek közül a ritkák közül egy olyan ember hull ki, mint Juliusz Armin volt, akkor megdöbben minden szív, könnyes lesz minden szem, mert azt érezzük: meghalt egy becsületes igaz ember, eggyel megint kevesebben vagyunk, megfogyott a drága kincs.

De a példája itt marad, becsületes, munkás életének tanulsága itt marad és talán okulunk belőle, talán meglatjuk fényénél a megoldást nagy kérdésünkre, a győztes irtó fájdalomra, az utmutatást tévelygéseinkben Juliusz Armin becsületes-élete, meghatóan impozáns temetése, az a nagy testvéri ölekezés a sírja fölött, arra tanít bennünket, legyünk becsületesek, tetteinkben és érzelmeinkben, tegyük meg kötelességünket az állammal és társadalommal, családdal és embertársainkkal szemben, legyünk igazak, nemcsak tiszták lelkünkben, akkor szeretettel vesznek körül minden oldalról, barátaink támadnak mindenfelé, megbecsül bennünket mindenki, akl derék, aki igaz, akkor elnémitnak a kicsinyesség, ellenségeskedés, emberi villongások szavai körülöttünk és bejutunk a becsületes emberek nagy, pártatlan, megértő közösségbe.

Erre tanít Juliusz Arminnak, a becsületes, munkás, tisztalelkű ember temetése. (—)

Alekszandar király Ófelsége köszönete a szubotici népgyűlés hódolatáért. Ófelsége Alekszandar király kabinetirodája kedden délután a következő levelet küldte dr. Matievics Sztipan királyi közjegyzőnek, az elmúlt vasárnap rendezett ünnepség és népgyűlés elnökeinek: »Uram! Ófelsége Alekszandar király megelégedéssel fogadta Szubotica város lakosságának hódolatát és hazafias üdvözlését a manifesztációs népgyűléstől és kegyeskedést elrendelni, hogy Önnek őszinte köszönetét nyilvánítsam. Jeffics Bosko s. k. udvari miniszter.«

A tartományi közoktatásügyi inspektor Szuboticián. Dr. Zrnics Váza tartományi közoktatásügyi inspektor kedden délután Szubotica városára érkezett. A tartományi inspektor felkereste hivatalában Vuics Radomir tanfelügyelőt, majd Osztojics Szelimir polgármestert, akikkel a megszüntetett szubotici kerületi iskolaszék likvidálásáról tárgyalt. Kedden dr. Zrnics inspektor végleg feloszlatta a kerületi iskolaszéket és Szuboticián most már csak helyi iskolaszék működik.

Bitolji küldöttség Zsvikovics miniszterelnökénél. Beogradból jelenti az Avala: Zsvikovics Petár miniszterelnök-bélgyminiszter kedden délután egy nagyobb bitolji küldöttséget fogadott, amelynek tagjai Zsvikovicsot, mint Jugoszlávia királyság első miniszterelnökét üdvözölték. A küldöttségben a bitolji gazdasági és kulturális testület, szakegyesületek, ügyvédek, orvosok és gyógyszerészek és tanítványok képviseltették magukat. A deputációt Mesnjarevics Petár bitolji polgármester vezette.

Szubotica egészségügyi helyzete kielégítő. A szubotici tisztai főorvosi hivatal statisztikai kimutatása szerint Szuboticián az utóbbi időben alig fordult elő ragályos megbetegedés. Dr. Pavkovics Milutin főorvos nyilatkozata szerint csak néhány tüszűmegbetegedés és néhány vörhenymegbetegedés történt ebben a hónapban Szubotica egészségügyi helyzete kedvezőnek mondható.

A nemzetközi békelroda lőttkára Beogradban. Beogradból jelenti az Avala: Goley, a nemzetközi békelroda lőttkára Louis Favre egyetemi tanár kíséretében hétfőn este Szófiából Beogradba érkezett. Goley részt vett az Athénben megtartott nemzetközi békekongresszuson és Szófiából abból a célból érkezett Jugoszláviába, hogy itt a miniszterelnökkel, a külügyminiszterrel, valamint a bel- és külföldi sajtó képviselőivel érintkezést keressen.

Gyászistentisztelet Noviszadon Gortán Vladimir lelkiúdvéért. Noviszadról jelenti: A Noviszadon lelepedett isztriai menekültek »Isztria« nevű szervezete a Pólabán kivégzett Gortán Vladimir lelkiúdvéért pénteken reggel nyolc órakor a belvárosi katolikus templomban gyászistentiszteletet rendez. A gyászistentiszteletre meghívták a Jadranszka Sztrázsát, a Narodna Odbrana-t, a Szokolt, a nőegyleteket és más kulturális egyesületeket.

Kitéréssel fenyeget a Mont Pelé tüzhányó. Fort de Franceból jelenti: A Mont Pelé feletti ötszáz méter magasságra emelkedő fehér füst képződött. Az október 21-ikére virradó éjtel a kráter rövid időközönben több füstoszlopot lövelt ki. A patakok megáradtak.

TÖZSDE

Zürich, okt. 22. (Zárlat.) Beograd 9.12, Páris 20.32.50, London 25.18, Newyork 516.25, Milánó 27.04, Brüsszel 72.17.50, Madrid 74.70, Amsterdam 208.05, Berlin 123.42.50, Bécs 72.52.50, Szófia 3.73, Prága 15.29, Varsó 57.95, Budapest 90.27.5, Bukarest 3.08.

Beograd, okt. 22. (Zárlat.) Páris 221.68—223.68, London 55.276.30—55.276.35, Newyork 56.365—56.465, Genf 1094.40—1097.40, Milánó 295.20—297.20, Berlin 13.515—13.540, Bécs 7.938—7.968, Prága 167.27—168.07, Budapest 9.881—9.911.

Zagreb, okt. 22. (Zárlat.) Páris 221.68—223.68, London 275.55—276.35, Newyork 56.37—56.57, Zürich 10.94.40—10.97.40, Milánó 295.25—297.25, Amsterdam 22.7750—22.8350, Berlin 1351.50—1354.50, Bécs 793.80—796.80, Prága 167.27—168.07, Budapest 988.10—991.10.

Szombori terménytőzsde, okt. 22. Buza bácskai vasut 185—190, rozs 150—155, zab 140—145, bab 560—580, okukorica 152.50—157.50, nykukorica 105—110, árpa 115—125, tavaszi árpa 150—155, korpá 100—105, liszt 0-ás 290—295, 2-es 265—285, 5-ös 240—250, 6-os 215—225, 7-es 180—190, 8-as 120—130. Irányzat: változatlan. Forgalom: 28 vagon.

Noviszadi terménytőzsde, okt. 22. Buza bácskai 77 kilós 190—192.50, bácskai 78 kilós 192.50—195, bánáti 77 kilós 187.50—192.50, szerémi 77 kilós 187.50—192.50, Árpa bácskai 63—64 kilós 125—127.50, szerémi 63—64 kilós 125—127.50. Zab bácskai 145—150, szerémi 145—150, Tengeri bácskai csöves 70—75, bácskai új 107.50—112.50, bácskai XII—I, 127.50—132.50, bácskai új III, Duna 145—150, bácskai új IV—V, 147.50—152.50, bácskai szárított 147.50—152.50, bácskai szárított Duna 152.50—155, bánáti Duna III, 145—150, bánáti Bega III, 145—150, szerémi új 107.50—112.50, szerémi új XII—I, 127.50—132.50, szerémi Duna III, 145—150, szerémi szárított 147.50—152.50. Liszt Ogg és Og bácskai 195—305, 2-es 270—280, 5-ös 245—255, 6-os 210—220, 7-es 175—185, 8-as 115—125. Korpá bácskai jutazsákokban 105—110, bánáti 105—110, szerémi 105—110. Irányzat: változatlan. Forgalom 92 vagon.

Budapesti gabonátőzsde, okt. 22. Határidőüzlet: Buza októberre 21.98—22.12, zárlat 21.97—21.98, márciusra 24.02—24.20, zárlat 24.02—24.03, májusra 24.69—24.81, zárlat 24.71—24.72. Rozs márciusra 17.99—18.12, zárlat 18.01—18.02. Tengeri májusra 17.25—17.30, zárlat 17.26—17.28. Készárupiac. Buza 21.65—24.10, rozs 15.50—15.60, takarmányárpa 15.25—16.50, sörárpa 17.50—21, köles 11—12.50, repce 51—52, tengeri 19—19.50, zab 14.50, korpá 10.70—11.

Bécsi sertésvásár, okt. 22. Zsirsertés 5392, hussértés 6687, jugoszláv sertés 2597, szedett áru 1.95—2.15, öreg 1.85—1.95, hásuáru 2—2.80. Irányzat: változatlan.

Chicagói terménytőzsde, okt. 22. Középfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza december (128.25) 128, március (136) 135%, május (139.625) 139%. Tengeri december (91.875) 92 háromnyolcad, március (97.75) 98%, május (100.375) 100%. Rozs december (104.375).

Winnipeg terménytőzsde, okt. 22. Középfolyamok: Buza december (138.625) 138%, március (140.50) 139 háromnyolcad, május (147.50) 147.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a mai jugoszláv vizek állása a következő: Duna: Bezdán 98 (—10), Apatin 167 (—12), Bogojevó 169 (—6), Vukovár 120 (—0), Palánka 106 (+6), Noviszad 96 (+10), Zemun 48 (—14), Pancsevó 12 (—12), Szmederevó 116 (—0). Száva: Zagreb 16 (+152), Mitrovica 98 (—10), Beograd 17 (+10). Tisza: Senta 56 (+6), Beccs 80 (+8), Titel 77 (+12).

Társasvacsora Argentína új beogradli követének tiszteletére. Beogradból jelenti az Avala: Argentína barátainak beogradli egyesülete hétfőn este társasvacsorát rendezett Candiotti Albertónak, Argentína újonnan kinevezett beogradli követének tiszteletére. Az új követet Argentína barátainak nevében Rankovics Iván üdvözölte.

Londonban naponta átlag négy járókelőt gázolnak halálra az autók. Londonból jelenti: A rendőrség most adta ki negyedévi kimutatását az uccai balesetekről. A kimutatás szerint Londonban átlag négy embert gázolnak el az autók és másféle motorosok. A halálos elgázolások és balesetek, a rendőrség megfigyelése szerint olyan járókelőket érnek, akik sietségükben át akarnak jutni az ucca tulsó oldalára, nem várva meg, hogy a rendőrség megállítsa az ucca forgalmat. A múlt évben ilyen módon ötszáz járókelő vesztette el az életét, száznolcvankettő pedig amiatt, hogy az ucca közepén maradt, amikor a rendőri intéseire ismét megindult a forgalom, továbbá százötven miatt, hogy a közlekedés érzéketlen autót előtt át akart rohanni az ucca tulsó oldalára nagy sietségében. A rendőrség szerint nagy részben a járókelők idegességére és türelmetlenségére okozza a szerencsétlenséget. A balesetek száma természetesen jóval meghaladja a halálos elgázolásokat.

Hatszáz asszonyt küldött a halálba egy kievi áorvos. Kevnából jelenti: A kievi kórházban nyolc év óta nőorvosként működött egy dr. Kolesnikov nevű orvos. Kolesnikovot buzdó kommunista pártagnak ismerték és ezért elnézték neki, hogy orvosi tudása meg lehetőségen hiányos. Amikor azonban a halálba küldött asszonyáldozatainak száma már meghaladta a hatszázat, a kórház többi orvosa leleplezte Kolesnikov hiányos orvosi tudását. Vizsgálat indult meg és ekkor kiderült, hogy az állítólagos nőorvos nem tanult meg mást, mint a cipésmesterséget, majd hamis orvosi diplomát készített magának és ennek alapján jutott azután a kievi kórházba. Az áorvost most hatévi börtönrre ítélték.

Megkerült egy elveszettnek hitt Leonardo da Vinci-kép. Bécsből jelenti: Nemrégiben egy ismert bécsi műgyűjtő a Dorotheum művészeti osztályán elzalogosított egy reneszánsz-festményt, amelyről akkor úgy nyilatkozott, hogy nem lehetetlen, hogy Leonardo egyik festménye. Huszonöt ezer sillingért zálogosította el a képet, amelyet a Dorotheum igazgatósága szakértőkkel megvizsgáltatott és ekkor megállapították, hogy a kép valóban Leonardo da Vinci egyik elveszettnek hitt képe, amelyről a művészettörténelem is úgy számolt be, hogy elveszett. A kép értékét több mint két millió dollárra becsülik.

Garami és Buchinger e héten sem térnek vissza Budapestre. Budapestről jelenti: A képviselőház folyosóján kedden az a hír terjedt el, hogy Garami Ernő és Buchinger Manó, akiknek az ügyében, mint ismeretes, pertörést rendeltek el, szerdán délután érkeznek meg Budapestre. Később azonban kiderült, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak, mert Garami és Buchinger még nem döntöttek arról, hogy mikor térnek vissza Magyarországra.

Leégett két angol beszélőfilmgyár. Londonból jelenti: A London melletti Wembleyben vasárnap leégett a British Talking Picture Limited és a British Sound társaságok két műterme. A kár 150.000 fontra becsülik. Elégett többek között harminc új film, amelyeket még nem hívak elő.

A bedőlt városfal nyolc házát eltemetett egy afrikai városban. Párisból jelenti: Borzalmas katasztrófa híre érkezett az afrikai Meckness városból. A város egy még a XVII. században épült nyolc méter magas és két méter széles fal veszi körül. Ez a fal száz méter hosszúságban beomlott és nyolc házát maga alá temetett. A katasztrófnak tizenegy halottja és sok súlyos sebesültje van. A halottak valamennyien bonnszülöttek, míg a sebesültek között két európai is van.

»DAMA«

fehérnemű és
kézimunka szalon

Elvállal női-, férfi- és
gyermekfehérneműt
a legolcsóbb
árban

Monogrammozást és
drukkolást vállalunk
TOLSTOJEVA ULICA 21
Kenyérgyár ucca

— **Február 15-ig szünetel a Beograd—Zagreb—Grác—bécsi repülőgépforgalom.** Zagrebből jelentik: A Beograd—Zagreb—Grác—Bécs közötti repülőgépforgalmat a kedvezőtlen időjárás miatt február 15-ig beállították. A Zagreb—Beograd légivonalon november 3-ig jártnak személyszállító gépeket.

— **Megindult a személyforgalom a Rogatec—Krapina vonalon.** Zagrebből jelentik: A Rogatec—Krapina vasútvonalon, amely a Zagreb—Varazdin és Ljubljana—Maribor vonalat köti össze október tizenötödikén indult meg a teherforgalom és kedden elindították a vonalon az első személyvonatot is.

— **Kalózok tüntek fel a Fekete-tengeren.** Konstanzából jelentik: Jelentést kapott a konstanza kikötő-kapitányság, hogy egy jól felszerelt és egy rendkívül gyorsaságu ágyunaszád a későn visszatérő halászbárkákat feltartóztatja és zsákmányukat elrabolja. Kévszel ezután befutott a kikötőbe az »Euripides« három árbócos görög hajó, amelyet a titokzatos ágyunaszád szintén feltartóztatott, a hajópénztárt kifosztotta és minden értékét elszedte a személyzettől. A kalózhajó ágyúval és gépfegyverekkel van felszerelve és mielőtt a görög három árbócos megállította volna, figyelmeztető ágyulövet adott le. A kárvalloztak nem tudtak semmiféle pontosabb meghatározást adni a kalózhajó nemzetiségéről, csak azt közölték, hogy tengerzöldre van festve és a kalózok teljesen némán dolgoznak.

Szindarab készül a dhananpuri maharadzáról

A dhananpuri uralkodóról,
Kit most kapott szánra a hír,
Egy bécsi szerző szándékos
S főleg sikamlós darabot ír.

E hírrel kapcsolatban nekünk
Lemne egy indítványunk. Ime:
Lehetne tán a fentl műnek
»Egy-kettő-három« a címe!

(—czeni)

— **Noviszdai ácsmesterek értekezlete.** Noviszdáról jelentik: A noviszdai ácsmesterek vasárnap értekezletet tartottak, amelyen kari kérdéseket tárgyaltak le. Elhatározták, hogy kérelemmel fordulnak a rendőrséghez és az iparkamrához, hogy tiltsák el az iparigazolvánnyal nem rendelkező személyeket a munkavállalástól.

— **Halálragzólt a vonat.** Oszijekről jelentik: Halálos szerencsétlenség történt Oszijek közepében. Tovarnik állomáson. Rodics Antal rendőrt, aki egy foglyot akart beszállítani Oszijekre, elgázolta a vonat. Esméletlenül szállították be az oszijeji kórházba, de már nem lehetett rajta segíteni. A csendőrség megindította a nyomozást.

— **Egy szpliti pap gyémántmiséje.** Szplítből jelentik: Don Bulics Fránjo szpliti római katolikus pap, a hirneves archeologus kedden ünnepelte pappásznelisének hetvenötödik évfordulóját. Gasparri bíboros ez alkalommal üdvözlő táviratát intézett Don Bulics-hoz és a pápa is magas érdemrenddel tüntette ki az idős lelkészt. Don Bulics Fránjo vasárnap tartja meg gyémántmiséjét.

— **Véget ért a francia kamara nyári szünete.** Párisból jelentik: Kedden délután három havi nyári szünet után újból összeült a francia kamara. A megnyitó ülésen Briand miniszterelnök rövid beszédet mondott, amelynek során kijelentette, hogy a kormány első és legfontosabb teendőjének a hágai egyezmények törvényerőre való emelését tartja.

— **Hipnotizált szállodatolvaj.** Párisból jelentik: Érdekes körülmények között került kézre Riator Viktor, a párisi szállodák hírhedt tolvaja. Riatornak, aki a legelőkelőbb párisi szállodákat fosztogatta már évek óta, mindig sikerült a hatóságok kezei közül kibujni. A tolvaj a legutóbb ismét meglátogatta a Shamps des Elyse egyik legelőkelőbb szállodáját, ahol már többször működött sikeresen. Ez egyszer azonban póruljárt. A vakmerő gonosztevő posztótálpú cipőben beosont egy lakosztályba, ahol néhány öltönyt, értékes bundát és egyéb érték tárgyakat zsákmányolt. A gonosztevő azonban nem elégedett meg zsákmányával és a szomszéd szobába is behatolt, ahol egy Agnideva nevű előkelő hindu aludt. A tolvaj véletlenül meglökött egy butoradarabot, úgyhogy a szoba vendége felébredt és a tolvaj elé lépett. A betörő eloltotta tolvajlámpását, de a sötétben félelmetes fényben tündöklő szempárral találta magát szemben. Riator a hipnotikus tekintet befolyása alatt elvesztette akaraterejét és mintegy bűnűtan állott a hindu előtt, aki valami idegen nyelven érthetetlen szavakat mormol. Kísérletet tett, hogy elmeneküljön, a hindu szemel azonban félelmetes erővel fogvatartották. Agnidave megnyomta a csengőt és csakhamar elősietett a szálloda személyzete, amely a szállodatolvajt ártalmatlanná tette. A segítségül hívott rendőrök azután letartóztatták a már régóta keresett tolvajt és beszállították a rendőrigazgatóságra. Riator csak kihallgatása során szabadult fel a hindu hipnotikus befolyása alól.

— **Az első német kórházigazgató.** Berlinből jelentik: Dr. Golwitzer-Meyer asszony egyetemi tanár a berlini Szent Hildegard-kórház belgyógyászati oszt-

tályára igazgató-törvössá nevezték ki. Dr. Golwitzer-Meyer az első asszony, aki Németországban kórházigazgató lett.

— **A jogszigorú rablóbandája.** Nagyszebenből jelentik: A Voinea község mellett vezető úton vakmerő rablótámadás történt, amelynek áldozatai Defour Ferdinand, a Carpatina fakitermelő vállalat vezérigazgatója és a vállalat két tisztviselője. Defour Ferdinand a napokban tért vissza szabadságáról és szolgálattételre jelentkezett a bukaresti központban, ahol félmillió leit vett magához és két tisztviselő társaságában autóra ült, hogy az erdei munkások heti bérét kifizesse. Voinea községet elhagyva az erdőn át vezető úton az autót lövések érték, mire a gépkocsi kénytelen volt megállni. Néhány pillanat múlva az erdő sűrűjéből öt bekormozott arcú alak tört elő és míg kettő az utasokra emelte karabélyát, a másik három teljesen kifosztotta az autó utasait. A vezérigazgató és társai engedelmeskedtek a banditáknak, akiknek vezére egymásután szedte el pénztárcájukat és érték tárgyaikat és bár a vezérigazgató jól elrejtette felső ruhája alatt a félmillió leit, a rablóvezér azt is megtalálta és magához vette, majd nyomtalanul eltűntek az erdőben. A rablótámadásról azonnal értesítették a környékbeli csendőrsőket, amelyeknek rövid idő alatt sikerült elfogni az utonálló vezetőjét, Pretorianu Chirilo jogszigorút. A bandavezér vallomása alapján a csendőrség hamarosan kézre kerítette a banda többi tagjait is Alexander Carolus mechanikus és Glovosan Joan voineasai lakosok személyében. Az elrabolt pénz ötezer lei hiányával megkerült.

— **Gyászmlse Zagrebben Gortán Vladimír lelkiüdvéért.** Az Avala jelenti Zagrebből: A zagrebi Szent Balázs templomban csütörtökön gyászistentisztelet tartanak Gortán Vladimír lelkiüdvéért. Az istentisztelet után a zagrebi Zbor nagyeremény csendes megemlékezés lesz, amelyre valamennyi zagrebi nacionalista és kulturális testület meghívót kapott.

Női hóhér Norvégiában

Valóban érdekes hír ez,
Mit Norvégiából hoz a sajtó:
A fjord homokban nő lesz a pribék,
Azaz — az illetévégrehaltó.

Megjegyzem ámulásra nincs ok,
A hóhér némi megtalálta helyét,
Hisz Eva óta nő reszort ez:
— Elcsavarni az emberek fejét...!

(—czeni)

— **Nagy tűz Begejszvetigyrágyon.** Noviszdáról jelentik: Begejszvetigyrágy község közelében a vasúti pályatesttől nem messze, kigyulladt özeveg Holzner Jakabné nádfedeles háza. A tűz valószínűleg az arra elhaladt tehervonatból kipattant szikrától keletkezett és csakhamar nagy lánggal égett a ház, a göré, az istálló és az ólak. A szél a szikrákat a község felé sodorta és attól tartottak, hogy az egész község lángba borul. Nagy erőfeszítések árán a tüzet sikerült is lokalizálni. A kár jelentékeny.

Gerber-féle Speciál világos sör elismerten a legjobb és legízletesebb.

— **Sulyos szerencsétlenség érte a magyar kormányzó ifjabb fiát.** Budapestről jelentik: Kedden délután négy órakor a Margit-szigeten megtartott lovaspoló mérkőzésen sulyos szerencsétlenség történt. Ifjabb Horthy Miklós, a magyar kormányzó ifjabb fia, aki szintén résztvevett a versenyen a kapu felől startolt a labdára, amelyre lova rálepett és elesett. Ifjabb Horthy Miklós esés közben közben nagy ivben repült le a lóról és lába beleakadt a kengyebe, úgyhogy a megvadult állat több méteren keresztül magával hurcolta. Ifjabb Horthy Miklóst eszméletlen állapotban beszállították a Fásor-szanatóriumba, ahol megállapították, hogy koponyaalapi törést, agyrázkódást és bordatörést szenvedett. Állapota sulyos.

Naptárárusítók figyelmébe!

Mi a Minerva Naptárak tiz legfőbb előnye minden más naptárral szemben s mi biztosítja ezek kelendőségét?

1.

Olcsóbb, mint a többi kalendáriumok.

2.

Tartalmasabbak, vaskosabbak, mint a többi naptárak. Több olvasnivaló van bennük.

3.

Ami benne van, azt a legjobb írók írták, a képeket a legjobb rajzoló rajzolták. Tartalmuk érdekes, tanulságos és hasznos.

4.

A Minerva Naptárak kiállítása tetszetős, művészi.

5.

Minden naptárhoz ingyen regény van hozzáfűzve.

6.

Mindegyik naptár szövegrésze más és más.

7.

Tanulságos és érdekes képek egész tömege van minden naptárban.

8.

Sok hasznos és érdekes tudni való van bennük.

9.

A Minerva naptárakban foglalt adatok pontosak.

10.

A naptári részben az ünnepek vörös betűkkel vannak feltüntetve. A napkelte, holdkelte, névnapok, vásárok jegyzéke pontos és megbízható.

Már most rendelje meg az

1930-as

naptárszükségletét, mert csak így biztosíthatja, hogy idejében meg is kapja a kalendáriumokat.

Az 1930-ik évi

”MINERVA”

NAPTÁRAK

szétküldése megkezdődött. A szétküldés a rendelés beérkezésének sorrendjében történik. A

Minerva Naptárakat

a közönség megismerte, megszerette s keresi, úgy hogy azok árusítása nyugodt és biztos keresetet jelent.

Az 1930-as esztendőre a következő naptárak jelennek meg kiadásunkban:

1. Képes Családi Naptár
2. Petőfi Naptár
3. Gazdák Naptára
4. Jézus Szent Szive Naptár
5. Szőlősgazdák Nagy Naptára
6. Vidám Naptár
7. Kis Naptár

Minden naptár más-más szövegű s más-más regény van mindegyikhez mellékelve.

Aki naptárakat akar árusítani, kérjen tőlünk ajánlatot.

Minerva-nyomda
Szubotica

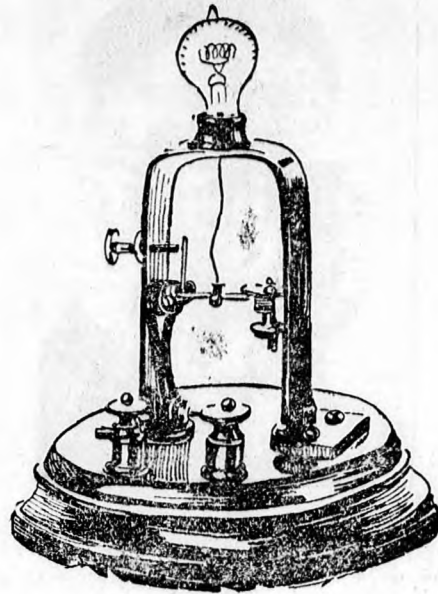
— A szermszkarlovci püspöki tanács megkezdte a görögkeleti egyházról szóló törvénytervezet vitáját. Noviszadról jelentik: A Dimitrije patriarka elnöke alatt Szermszkarlovcin ülésén püspöki tanács megkezdte a görögkeleti egyházról szóló törvénytervezet vitáját. A törvénytervezet tanulmányozására küldött bizottság, amelynek elnöke Letics György Temesvár—kikindai püspök, előadója pedig Doszitej nisi püspök, beterjesztette jelentését a tervezetről. A részletes jelentés meghallgatása után megindult a vita, amelyben a tanács valamennyi tagja résztvett. A vita az egész keddi napot kitöltötte és még szerdán is tartani fog. Az elhangzó javaslatokat sürgősen beterjesztik az igazságügyminiszterhez azzal a kéréssel, hogy a törvénytervezetet a javaslatok figyelembevételével mielőbb terjessze a minisztertanács elé, hogy a tervezetből hamarosan törvény legyen. A keddi nap folyamán Dimitrije patriarka fogadta a görögkeleti lelkesek országos egyesülete főbizottságának küldött-ségét, amely az egyházfő elé terjesztette a Beogradban megtartott kongresszus határozati javaslatát. A patriarka megvendégelte a küldöttség tagjait, a határozati javaslatot pedig tanulmányozás végett szétosztatta a püspöki tanács tagjai között.

— **Meghalt a nizzai bíboros érsek.** Nizzából jelentik: Ricard nizzai érsek, aki szívgyengeségben szenvedett, az éjszaka hirtelen meghalt.

— **Halálos csónakszerencsétlenség a Petár királycsatornán.** Noviszadról jelentik: Surján Sándor huszonkétéves bácskogradistai munkás, Hanák Dezső munkástársával répát szedtek és a répával megtelt csónakon a csatorna tulsó oldalára akartak evezni. A csónak felbillent és Surján beleesett a vízbe. Hanák Dezső nyomban segítségére sietett, de Surján elmerült és többé nem került felszínre. Hanákat a parton álló legények, mert Surjánt nem tudta kimenteni, összeverték.

— **Halálozás.** Szentáról jelentik: Milacszy Lajos nyugalmazott szentai városi házipénztáros hosszas betegeskedés után vasárnap hatvankilencéves korában meghalt. Az elhunytban dr. Teleszky Béla volt szentai közjegyző apósát, özvegy Blazsevác Miksáné volt belvári ezredes neje apját, Miroszavlyevics Milivoj szombori bankigazgató felesége pedig nagyapját gyászolja. Az elhunytat hétfőn délután nagy részvét mellett temették el Szentán.

— **Az ötvenéves villanykörte.** Edison izzólámpája elérkezett az ötvenéves jubileumhoz. Ötven évvel ezelőtt került ki a nagy feltaláló laboratóriumából a mai villanykörte őse, amely természetesen nem működött

olyan kifogástalanul, mint a mai modern és tökéletes gyártmányok. Az első izzólámpa égési ideje mindössze néhány órára szorítkozott. Képünk az első izzólámpa modelijét ábrázolja.

— **Véres verekedés Oszijeken.** Oszijekről jelentik: Az oszjeki »Majmun« vendéglőben hétfőn este több munkás kártyázott. A társaság tagjai eddig ki nem derített okból összeveszttek, leverték a lámpát és a sötétben egymásra rontottak. Mire az őrlárat megérkezett, a kocsmá már üres volt és csupán Lubina Iván munkást találták, aki eszméletlenül, vérbenfetrangva feküdt a padlón. A rendőrség még az éjszaka folyamán letartóztatta Harambas József, Susics István és Susics József munkásokat, akik a verekedés kezdeményezői voltak. A súlyosan sebesült munkást a kórházba szállították.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint enyhe, változóan felhős idő várható, esőhajlammal.

— **Betörőiskolát lepleztek le Prágában.** Prágából jelentik: A rendőrség különböző sorozatos betörések nyomán betörőszervezetet leplezett le, amelynek változatos tudományos iskolája volt az ifjú betörőnemzedék kiképzésére. Az iskolában Mikse, Kacsmarek és Petricsek többszörösen büntetett betörők tanítottak. A külvárosi ifjuság rendszeresen hallgatta az előadásokat és »szemináriumi« munkát is végzett, amennyiben a szakférfiak ellenőrzése mellett lakatokat, pénztáratokat tört fel és falak bontásában gyakorolta magát. Az iskolában fizikát és szervesetlen vegytant is tanítottak.

— **Cári tábornokokat lövették agyon a Cseka.** Kovenoból jelentik: A G. P. U. újabb ellenforradalmi szervezet leplezett le, amely régebbi magasrangú tisztektől áll és a hadipari gyárakban állítólag kémkedést űz. A letartóztatott kémek fölött a G. P. U. »kollegiuma« már ítélkezett és közülük Mihajlov, Visotsanski, Dyman, Tesanov és Sulga egykori cári tábornokokat agyonlövették, míg a többi vádlottat fogságra ítélték.

— **Uj szerb tanfolyam kezdődik november 5-ikén Szubotícán.** November 5-ikén Szubotícán új szerb tanfolyam nyílik kezdők és haladók részére. Beiratások november 4-ikén és 5-ikén a Vilsonova utcában levő polgári leányiskolában, a Pravni Fakultattal szemben. A tanfolyam tartama három hónap.

— **Delirium tremensben meghalt Amerika leghíresebb színésznője.** Newyorkból jelentik: Jeanne Eagels, a temperamentumáról és szépségeiről hírhedt amerikai színésznő, W. Somerset Maugham világhírű darabjának, az »Eso«-nek női főszereplője hirtelen meghalt az előkelő Park Avenui kórházban. Halálát tulzába vitt alkoholszenvedélye okozta. Görcsökből fetrengve szállították be a kórházba, ahol néhány óra leforgása alatt kiszenvedett. Halálának közvetlen okául alkoholmérgezést állapítottak meg az orvosok. Halálakor testén háromszázötvenezer dollár értékű ékszerrel talált a rendőrség. Balkezeének kisujján egy huszezer dolláros gyémántgyűrűt hordott, platinafoglatu négyszögletes kövel. Két valódi gyöngyfűzér volt a nyakában, amelyek közül az egyik ötvenkilenc, a másik ötvenkét gyöngyszemből állott és amelyeket gyémántkapcsok tartottak össze. Egy hétygyémántos arany gyűrű és egy platina eljegyzési gyűrű egészítette ki a gyűjteményt, amelyet a rendőrség örökösök hiányában őrizetbe vett.

— **Mellbeszurta magát és azután betért egy kocsmába, ahol pálinkázni kezdett.** Oszijekről jelentik: Különös módon követett el öngyilkosságot Szabó Ferenc huszonhároméves oszjeki hordár. Szabó, aki már napjok óta sokat panaszkodott amiatt, hogy nem tud megélni, zselécsévé háromszor mellbeszurta magát, majd betért az egyik fűszerüzletbe, ahol ecetsavat vásárolt. Az üzletből átment egy közeli kocsmába, ahol pálinkát kért. Leült az egyik asztal mellé és inni kezdett, közben melléből dőlt a vér. Amikor a kocsmá vendégei észrevették a vértócsát és rosszat sejtte Szabóhoz siettek, a szerencsétlen fiatalember életlenül fordult le a székről. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Az operáció sikerült, a páclént kivégzik.** Newyorkból jelentik: A Sing Singben többrendbeli gyilkosságért halálraítélt Frank Plairra fogycenct a siralomházból a fegyház kórházába szállították. A fegyencen akut vakbélgyulladás tünetei mutatkoztak és Newyork három jónévi orvosa, dr. W. H. Sweet, dr. Robert Blum és dr. George McCracken műtétet hajtottak végre rajta. Az operáció kiválóan sikerült és Plairát felgyógyulása után haladéktalanul ki fogják végezni.

Intenzív munka

intenzív táplálkozást igényel. Az Ovomaltine koncentrált alakban tartalmazza az energia forrásául szolgáló tápanyagokat. Minden dolgozó ember igyék reggel és este OVOMALTINE-t

12204

— **Két zsák tengeriért kéthavi fogház.** Noviszadról jelentik: A felebbviteli bíróság tárgyalta Marics Milenkó és Nolin Mita perleszi földművesek bűnügyét. A pancsevói törvényszék két-két havi fogházra ítélte a vádlottakat, mert 1927 március tizenkettődikén Perleszen betörték Radoszavlyevics Laza gazdálkodó göréjába és onnan két zsák tengerit loptak el. A felebbviteli bíróság helybenhagyta az ítéletet.

— **Lengyel Menyhért Antóniája Zemunban.** Zemunból jelentik: A zemuni színházegyesület társulata szombaton kezdte meg idei szezonját. A társulat megnyitó előadásul Lengyel Menyhért Antónia című vigjátékát mutatta be kitünő rendezésben és elsőrangú szereplőkkel.

— **Buzalopásért hat év.** Beogradból jelentik: A szmederevszkapalánkai törvényszéken hétfőn tárgyalták Nedovics Dusán ottani asztalos bűnügyét. Nedovicsot az ügyesség azzal vádolta, hogy Jakscics Nedeljko palánkai kereskedő raktárából hosszú időn keresztül lopkodta a zsákokba rakott búzát és ilyen módon közel ötvenezer dinárral károsította meg a kereskedőt. A bíróság a bizonyítási eljárást lefolytatása és a perbeszédnek elhangzása után hat évi fegyházra ítélte a tolvaj asztalost. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, az elítélt felebbezést jelentett be.

— **Fonyodalom a beogradi Breitbart noviszadi előadása körül.** Noviszadról jelentik: Napokkal ezelőtt a noviszadi hirdetési oszloponon nagy falragaszok jelentek meg arról, hogy Alekszics Dragoljub az ismert eröművész, aki mint beogradi »Breitbart« eröművészlet mutatóványokat produkál és versenytársa a zagrebi Bartának, Noviszadon szombaton és vasárnap fog előadást rendezni. Alekszics Dragoljub a két előadás megrendezését Miskovics Mirko impresszárióra bízta, Miskovics és felesége bejárták az egész várost, jegyeket adtak el, de úgy a szombati, mint a vasárnapi előadásra csak nagyon kevésszámú közönség jelent meg és a bevételek nem fedezték a kiadásokat. A Szloboda igazgatója az előadás előtt kérte a terembér kifizetését, Miskovics azonban kijelentette, hogy a terembért csak az előadás után fogja kifizetni. Az előadás után kiderült, hogy a bevétel nem fedezi a kiadásokat és nemcsak a terembérre nem volt elegendő, hanem még a zenészeknek és a pénzügyőrség által beszedendő jegyadóra sem tellett. Végül az egész ügy a rendőrséghez került, ahol Alekszics Dragoljub egyik barátja a sajátjából fizette ki a hiányzó összeget. Közben keresték Miskovicsot, aki azonban eltűnt és még az éjjeli vonatla visszautazott Beogradba. Alekszics Dragoljub eröművész feljelentést tett az impresszárió ellen.

A száj- és garatüreg

a legveszélyesebb út, amelyen át a betegségek a szervezetünkbe kerülhetnek. Torokfájásnál, rekedtségénél és náthánál éppen ezért a józsi Dr. Wander-főe

ANACOT-PASTILLÁK

nők illeszhetőknek. O iz'ed'itak azon' an'oly készítményektől, am'yekke most náthán a: A acot-pastillákat utánozzák

— **A mitrovicai törvényszék új elnöke.** Mitrovicáról jelentik: Öfelsége Alekszandar király az igazságügyminiszter előterjesztésére a Breberin Nikola törvényszéki elnök elhalálozása óta üresedésben levő mitrovicai törvényszéki elnöki állásra Milekics Gyuró mitrovicai törvényszéki tanácselnököt nevezte ki.

— **Táncmultság — verekedéssel egybekötve.** A szuboticiai törvényszéken kedden tárgyalta Gyorgyevics Jován tanácselnök büntetőtanácsa a súlyos testi sértés büntetével vádolt Tabak Jován szentai lakos és öt társának bűnügyét. A mult év november negyedikén éjjel Szentán a szövetkezeti vendéglő helyiségében nagy bált rendeztek. A vendéglőben nagyszámú közönség jelent meg és a fiatalok trombitázene hangjai mellett táncolt. Tizenegy óra tájban megjelent a helyiségben Vászics Szima szentai vasutas barátjával és magának akarta lefoglalni a trombitazenekart. Ebből kezdetben szóváltás keletkezett, majd verekedéssé fajult a dolog. A nóta vége az lett, hogy Vászics Szima nyolc napon túl és husz napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett. Ebből az ügyből kifolyólag indult eljárás Tabak Jován és öt társa ellen. A vádlottak elmondották, hogy mindaddig, amíg Vászics a helyiségbe nem jött, teljes rendben folyt a multság és csak akkor bomlott meg a rend, amikor Vászics azt kívánta, hogy a trombitások neki játszanak. Később a táncosokat is zavarta, amire azután a fiatalok verekedésre fogta a dolgot. A sértett Vászics Szima azt adta elő, hogy szidalmazták és ő csak védekezett a támadások ellen, anélkül, hogy erre okot adott volna. A bíróság a sértetten kívül egész sereg tanut hallgatott ki, akik különböző módon adták elő az eseményeket, részben terhelően, részben mentővallomást téve a vádlottakra nézve, a tanuk vallomásának tulnyomó része azonban megegyezett abban, hogy Vászics magaviseletével zavarta a multságot. A bizonyító eljárás után a közvédat képviselő dr. Mátics Alekszandar államügyész fentartotta a vádat. A bíróság ezután meghozta ítéletét, amely szerint Tabak Jován és Hegedüs János vádlottakat tizenégy-tizenégy napi elzárásra, Ujházi Istvánt egyhávi elzárásra, Horváth Jánost kétszáz dinár pénzbüntetésre ítélte és a 92. szakasz alkalmazásával az ítélet végrehajtását három évre felfüggesztette. A többi vádlottat a bíróság felmentette. Az államügyész felbbezést az ítélet ellen.

— **Katolikus templomot építenek Klarlján.** Beeskerekről jelentik: Klarlja községben ötven katolikus család él. Közel száz év múlt el azóta, hogy Klarlján a katolikusok imaházát építettek maguknak, ez az épület azonban már annyira megrongálódott, hogy a hatóságok megtiltották a használatát. A klarljai katolikusok most elhatározták, hogy templomot építenek és erre a célra már százezer dinárt gyűjtöttek össze. A napokban Klarljaból küldöttség kereste fel Rodics Raafael beogradi érsek, bánáti apostoli kormányzót Klár József községi aljegyző vezetésével, és a templomépítési akció támogatására kérték fel az egyházat. Rodics érsek a legmesszebbmenő támogatást helyezte kilátásba, úgyhogy a templom építését rövidesen megkezdik. A papi funkcióit Geiger Jakab nemacskaerlyai plébános fogja ellátni.

— **Harcias aggastyán.** Beeskerekről jelentik: A beeskereki törvényszék büntető tanácsa most tárgyalta Zuvanov Misa hetvenöt éves németernyai földműves bűnügyét. Zuvanovot súlyos testi sértés büntetével vádolta az államügyész, mert 1926 augusztus havában betörte Bulics Vukoszava bezárt konyhájának ajtaját és az asszonyt egy ásóval fejbevágtta, úgyhogy rögtön előtörtte a vér és hosszú időn át fektült a kórházban. A hófehér hajú aggastyán boismerte a tettet és azzal védekezett, hogy Bulics Vukoszava sértegette és egy darab fával megdobta, mire dühbe jött, felkapta az ásót és a menekülő asszony után rohant, aki magára zárta a konyhaajtót. Ő az ásóval kifeszítette az ajtót és a nőt megütötte. Több tanu kihallgatása után a bíróság dr. Braticus Dusan védőbeszède után az enyhítő körülmények figyelembevételével a vádlottat négy-száz dinár pénzbüntetésre ítélte.

— **Házasság.** Dr. Bieladinovics Veljko szubotica (zsedniki) városi tiszti orvos október 24-ikén köt házasságot Gojkovics A. Danica urleánnyal Szarajevóban.

— **Súlyos szerencsétlenség a szubotica vasúti műhelyben.** Súlyos szerencsétlenség történt hétfőn este a szubotica vasúti gépműhelyben. Kvanka István és Kotanovics József mechanikusok egy transmissziós gépezet felszerelésével dolgoztak. Kvanka munka közben a forgó gépszíjhoz ért, amely megrántotta és földhözcsapta. A mechanikus fejét egy vasgépre zuhant és súlyosan megsérült. A szerencsétlenül járt munkást a mentők első segélyben részesítették és beszállították a kórházba. Dimitrievics Cedomir vasúti rendőrfőnökhelyettes megjelent a szerencsétlenség színhelyén, hogy megállapítsa, terhel-e valakit felelősség.

Az orosz filmek között is magasan kiemelkedik a

Falu szégyene

a hűnös indulatok és vad szenvedélyek drámája

Ujabb megindult a hajóforgalom Noviszad és Vukovár között. Noviszadról jelentik: A Noviszad és Vukovár közt közlekedő Napred személyszállítóhajó, amely az alacsony vízállás miatt egy ideig szünetelt, hétfőn ismét megkezdte a forgalom lebonyolítását. A Napred minden hónap elsőjén és 15-ikén kasszatisztítás miatt nem közlekedik.

— **Eljegyzés.** Dr. König Dávid orvos Subotica és Gärtner Herminke Titel, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Harangszentelési ünnepély Sztaribecselen.** Sztaribecsejről jelentik: Vasárnap ünnepélyes keretek között szenteltek fel a sztaribecsei belvárosi katolikus templom új harangját. Délelőtt tízenegy órakor a hitközség előjárósága diszkozyulást tartott a plébánia tanácsstermben. Petrányi Ferenc apátplébános ez alkalommal ismertette az adományozó Vissy Károlyné érdemeit, aki közel félmillió dinárral támogatta eddig az egyházat. A diszkozyulés egyhangulag elhatározta, hogy testületileg keresi fel a nemesszüli adományozót és köszönetet mondanak neki az adományért. A képviselőtestület ezután Petrányi Ferenc egyházi és Fährás József világi elnök vezetésével felkereste Vissy Károlynét, a hitközség nevében Fährás József üdvözölt és emlékiratot nyújtott át. Vissy Károlyné megköszönte a hitközség ragaszkodását és vendégül látta a megjelenteket. A harangszentelés délután folyt le. Félkörtörök gyülekeztek össze az egyes testületek képviselői és a közönség a villanytelep előtt, ahol az új harangot elhelyezték. A menet a feldszített nagyharanggal, amelyet Komáromy István földbírtokos nyolc ökre vontatott, megindult a főútcán a templom felé. A menet élén a templomi zászlóvivők, a katolikus legényegylet, a katolikus olvasókör, a gazdákör, a polgári magyar dalkör és a katolikus földműves ifjúsági egyesület tagjai haladtak, utánuk az iskolásgyermekek és a más egyesületek képviselői. A harangot vivő kocsi mögött a papság és több száz főnyi közönség haladt. A templom előtt Petrányi Ferenc apátplébános mondott szentbeszédet, majd fényes papi segédlettel felszentelte a harangot, amelyet egy másik, ugyanekkor felszentelt kisebb haranggal együtt felvontattak a toronyba.

— **Lajos Ferdinánd bajor herceg hetven éves.** Berlinből jelentik: Lajos Ferdinánd bajor herceg, aki mint orvos és hegedűművész egyaránt ismert nevet szer-

zett ragának, október 21-ikén ünnepelte hetvenedik születésnapját. Lajos Ferdinánd herceg az orvostudományok terén még most is élénk tevékenységet fejt ki.

— **Öngyilkos lett egy beeskereki földműves.** Beeskerekről jelentik: Turinski Tósa hetven éves jómódu gazda felakasztotta magát és meghalt. Az öreg földműves régibb idő óta betegeskedett és ez vitte rá az öngyilkosságra. Délben kiment az istállóba és a gerendára felakasztotta magát. Mikor észrevették távolmaradását, hozzátartozói keresésére indultak és holtan találtak rá az istállóban.

Az elcsábított lány megrázó tragédiája a

Falu szégyene

Berlinben 98 színház játszotta

Suboticán a **LIFKA** mutatja be!

— **Csalárd bukásért hathavi fogház.** Noviszadról jelentik: A felebbviteli bíróság hétfőn tárgyalta Kovalcsik Alojz kikindai kereskedő bűnügyét. Kovalcsikot a kikindai törvényszék csalárd bukás miatt hat havi fogházra ítélte, mert 1926 március havában, annak ellenére, hogy már fizetése képtelen volt, Szekulics Sztraintól tízenkétezer dinár, Putnik Aladártól tizennégyezer dinár értékű árut vett bizományba, az árut eladta, de hiteltelzőt nem elégítette ki. A felebbviteli bíróság az ítéletet helybenhagyta.

Nyilt szavazást kérünk!

Folytathat-e viszonyt az opa fiának feleségével ameddig fia a katonaságnál szolgál? Ezt a témát dolgozza fel az oroszok zseniális rendezője

Olga Preobraženskaja

A falu szégyene c. filmben.

— **Tárgyalások a szombori törvényszéken.** Szomborból jelentik: A szombori törvényszék dr. Masirevics-tanácsa kedden tárgyalta Panics Szlajkó novibrázi vendéglős bűnügyét. Panics 1928. Szilveszter-estéjén kiutasította a vendéglőjéből Milutinovics Milutin iparost, aki ittasan kötekedett a vendégekkel. Milutinovics visszatért és megtámadta a vendéglőt, aki erre egy székkel leütötte az ittas vendéget, majd az anyja segítségével ültelgelni kezdte. A tanú kihallgatások után a bíróság igazolva látta a vádlott védekezését, hogy tettét önvédelemből követte el és ezért Panicsot felmentette. — **Kazanov Uros** deronjei gazdálkodó még 1925-ben a községből küldöttséget vezetett Szomborba, ahol társaival együtt lerészegedett. A gazdálkodó jegy nélkül szállt fel a vonatra és a rendőrt, aki Bogojevónál leszállította, megtámadta. A bíróság hatóság elleni erőszak vétségében mondta ki bűnösnek a gazdálkodót és tizenöt napi elzárásra ítélte.

— **Véres verekedés Karavukovón.** Szomborból jelentik: Karavukovo községben összeverekedett egy fiatal legényekből álló társaság. A verekedés során ismeretlen tettes hasbaszarta Horváth József fiatal legényt, aki életveszélyesen megsérült. Beszállították a szombori kórházba, a szurkáló kézrekerítésére pedig megindították a nyomozást.

— **Étvágytalanságnál, rossz gyomornál, bélrekedésnél, renyhe emésztésnél, anyagcserezavaroknál, csalánkiütésnél és bőrvizketésnél a természetes »Ferenc József« keserűviz rendbehozza a gyomor és a belek működését s megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól.** Az orvostudomány több uttorjára megállapította, hogy a **Ferenc József** víz abszolút megbízható hashajtó. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerezetekben.

— **Bessedovskij előadást tartott az emigráns oroszok gyűlésén.** Párisból jelentik: Kerenszky volt miniszterelnök hétfőn gyűlésre hívta össze a Párisban élő orosz emigránsokat. A gyűlésen ezernél többen vettek részt azok közül az oroszok közül, akik a szovjet elől Párisba emigráltak. Megjelent a gyűlésen Bessedovskij követségi tanácsos is, aki hosszabb előadásban ismertette a jelenlegi orosz viszonyokat. Bessedovskij szerint Oroszországban általános az elégedetlenség Sztallinnal és politikájával szemben. A gazdasági helyzet teljesen vigasztalan, az orosz ipar teljesítőképessége a minimumra csökkent, a parasztok a katonai terror és kizsákmányolás alatt nyögnek és a parasztok körében erős reakciós irányzatok mutatkoznak. A központi kormány és a kommunista párt között szakadás támadt. Véleménye szerint a mai helyzetből nem lehet másképpen kibontakozni, csak ellenforradalommal, mert a szovjet politikája teljesen kizárja azt a lehetőséget, hogy Oroszország a békés és a demokratikus fejlődés útjára lépjen.

— **Leányzóktetés gyilkossággal.** Vocsinból jelentik: A szlavóniai Vocsin községben Cárics Andrija tizenöt éves parasztlégény meg akarta szöktetni Sztanivukovics Márkó unokahugát, Mámát. Cárics hosszabb ideig udvarolt a lánynak, aki azonban kijelentette, hogy nem megy hozzá feleségül. Szombaton este, amikor a lány abban az órában ment unokabátyjával Sztanivukovics Márkóval, ahol Cárics lakik, Cárics előbe toppant és el akarta rabolni. Sztanivukovics közbelépett és felszólította Cárics Andriját, hogy hagyja békében a leányt, majd amikor látta, hogy a fiú agresszív lesz, lehajolt, hogy egy követ vegyen fel és avval megüsse Cáricsot. Ugyanekkor Cárics előrántotta nagy zsebkését és hátbaszarta Sztanivukovicsot. A lány elszaladt, Sztanivukovicsnak pedig még csak annyi ereje volt, hogy közeli házáig vándorozzon, de csak a kaput nyithatta ki, mert vértől borítva holtan rogyott össze. Cárics Andrija a kocsmába ment és inni kezdett, de a rendőrség csakhamar nyomára akadt és letartóztatta.

— **A Mitrovica—zsunanaj ármentesítő társulat költségvetése.** Noviszadról jelentik: A mitrovicai—zsunanaj ármentesítő társulat vasárnap tartotta igazgatósági ülését, amelyen kidolgozták a költségvetés tervét. Az előirányzat 34 millió dinárra rug. A szivatytütelepek berendezésére kiírt árleltés ügyében nem döntött a közgyűlés. Hasonlóképpen elhalasztotta a közgyűlés a megüresedett mérnöki állás betöltését is. Az ármentesítő társulat vasárnap, október 27-ikén tartja közgyűlését.

Falu szégyenéről

csütörtöktől minden palota és kunyhó lakója beszélni fog. Ilyen téma még filmen nem volt!

Lifka csütörtöki premierje esemény!

— **Nem korlátozzák a Vajdaságban a vadászati jogot.** Noviszadról jelentik: A vajdasági vadászszövetség — mint ismeretes — javaslatot tett az erdőügyi miniszternek, hogy tekintettel a vadállomány erős csökkenésére, rendelje el a Vajdaság területén a vadászati tilalmat, vagy legalább is annak korlátozását. A kérelmet a miniszter nem teljesítette, mert az érvényben levő 1883-ki vadász törvény ezt nem engedélyez. Horvátországban az ott érvényben levő törvények értelmében a miniszter megtiltotta, hogy özeke és kacsákra vadászzanak ebben az évben. Fürrjekre is csak az első hó eséséig szabad vadászni.

— **Vallásos est Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A noviszadi zsidó hitközség és a Chevra Kadisa előjárósága csütörtökön este fél kiléne órakor, a zsidó hitközség disztromében Hasana-Raba alkalmából vallásos estét rendez, amelyre a hitközség tagjait az előjáróság ezton is meghívja.

— **Tűz Vrbászson.** Vrbászról jelentik: Wagner György mészáros és Blum Sándor lakatosmester egymás mellett lévő udvarában eddig még ki nem derített okból kigyulladt az ott felhalmozott kukoricaszár. Mire a tűzoltóság a helyszínre érkezett, már nem lehetett semmit megmenteni. A kár meghaladja a 10,000 dinárt.

— **Betörték a noviszadi City cukrászdáta.** Noviszadról jelentik: Kedre virradó éjjel a város központjában levő City cukrászdában betörők jártak. A betörők kifosztották a házipénztárt, majd nagyobbmennyiségű likőr elfogyasztása után eltávoztak. A cukrászda tulajdonosa Parlaics Ljubomir kedden reggel hat órakor nyitott és ekkor megdöbbenve látta, hogy a házipénztár fiókját feltörték. A szekrényből kivették a likőrösivegeket és vizes poharakból itták a likőrt. A kirakathól tíz-tizenöt üveg likőr hiányzik. Parlaics Ljubomir cukrász azonnal jelentést tett a betörésről a rendőrségnek, ahonnan Malencics Rodoljub ügyeletes rendőrkapitány ment ki a nyomozás a megindítása végett. Megállapította, hogy a betörők a hátsó kapun keresztül mászva juthattak be az udvarba és a cukrász-műhely nyitva hagyott felsőablakán keresztül hatoltak be a cukrászdába. A betörők a cukrászda házipénztárából 400—500 dinár készpénzt vittek el. A rendőrség megindította a nyomozást.

SPORT

November 9-ikén és 10-ikén Ljubljánában rendezik meg az országos birkozó-bajnokság versenyeit

Ljubljánában tartják meg a szövetség közgyűlését is

Zagrebból jelentik: A jugoszláv nehéztápléikai szövetség elhatározta, hogy Ljubljánban november 9-én és 10-én rendezik meg Jugoszlávia 1929/30. évi birkozó-bajnokságának versenyeit. A rendezéssel a ljubljánai Iliriját bízták meg.

Az országos birkozó-bajnokság versenyeit november 9-én este 8 órakor kezdődnek az Union-szálló különtermében. A versenyek a nemzetközi amatőr birkozószövetség szabályai szerint hat súlycsoportban kerülnek lebonyolításra és pedig: légsúly 53 kg-ig, pohelysúly 62 kg-ig, könnyúsúly 67.5 kg., közép A) súly 75 kg., közép B) súly 82.5 kg-ig és nehézsúly 82.5 kg-on felüli atléták részére. A versenyen csak szabályszerűen leigazolt birkozók indulhatnak.

Nevezések két példányban Kos Anton, Zadruzna gospodarska banka Ljubljana címre, legkésőbb november 7-ikén délután 6 óráig küldhetők be, amelyek-

ben meg kell jelölni az induló atléta nevét és súlycsoportját. Nevezési díj személyenként 25 dinár, amelyet a májlegelősnél kell lefizetni. A verseny egyes menetel husz percig tartanak és győztesnek azt ismerik el, aki szabályosan tussolja (kétvállra fekteti) ellenfelét. Ennek hiányában a győztest a nyert pontozás alapján jelölik ki.

Az országos nehéztápléikai szövetség az országos birkozó-bajnokság versenyével kapcsolatban november 10-ikén Ljubljánában tartja meg évi rendes közgyűlését, amelyen a szokásos jelentések meghallgatása után új vezetőséget választanak és kijelölik a jövő évi országos birkozó-bajnokság versenyének színhelyét.

Az országos birkozó-bajnokság versenyekre a nehéztápléikai szövetség a résztvevők számára félúti utazási kedvezményt eszközöl ki és ezért az odautazási jegyek megőrzendők.

A vidéki I. osztályu bajnokság állása

A sziaribecseji Soko veresége ellenére is megtartja az első helyet

Nagy meglepetéseket hozott a vasárnap a vidéki bajnokságban. A bajnok becseji Szoko és az eddig kitűnően startoló Odzaci SC veresége nagy meglepetés. A Dulcis erősen törtet az első helyre. A szombori Sportot vissza tartja a Vrbászon elért felsikere. A közép régiókban ismét változatlan a helyzet, a VSC és a Szombori TK egyenlő pontszámmal megtartották helyezésüket, a szombori ZsAK győzelmével kiforrult a sereghajtók sorából, a szombori Szoko ismét az utolsó.

Az I. osztályu tabella állása a hetedik forduló után a következők:

1. Sziaribecseji Szoko	6	4	1	1	16	8	9
2. Dulcis	7	4	1	2	17	9	9
3. Szombori Sport	6	4	1	1	14	8	9
4. Odzaci SC	7	3	2	2	13	9	8
5. Szombori TK	5	2	1	2	10	6	5
6. Vrbászi SC	5	1	3	1	6	5	5
7. Szombori ZsAK	7	2	1	4	10	19	5
8. Szentai AK	6	2	—	4	3	11	4
9. Szombori Szoko	7	1	—	6	8	27	2

VRDNIK

Trgovacski (Mitrovica)—Rudar (Vrdnik) 4:0 (2:0). II. osztályu bajnoki.

BÁCSKOPETROVÁC

Szlovacski (Petrovác)—Fruskogorac (Kamenica) 4:0 (3:0). II. osztályu bajnoki.

CSUROG

»Tesla« komb.—Csurogi Hajduk 2:2 (2:0). Barátságos mérkőzés. A Tesla gólját Tihanyi és Kóvágy lőtték. A Hajduk egyik gólját 11-es révén érte el.

FEKETICS

Feketeci SC—»Tesla« I. B. 5:2 (1:1).

ADA

Adai Sport Klub—Moli Szoko 0:0. Barátságos. Bíró: Lozanov (Sziaribecsej). A mérkőzésre a moli Szoko az alábbi felállítással állt ki. Sztójánovics — Kozma, Keredzics — Haver, Marjanov, Viktor — Macskáski II., Popovics, Macskáski III., Horváth, Bartok, az Adai SC: Cabaffy — Vrgov, Vállay — Péter, Dudás, Dickov — Csuzdi, Randzik, Simunovics, Fodor, Manheim. A mérkőzés mindvégig szép és izgalmas volt. Az adai csapatból Cabaffy, Vállay, Dudás, Simunovics és Fodor váltak ki, a moli Szokoból pedig Kozma, Keredzics, Macskáski II. és Macskáski III. Lozanov bíró kitűnően vezette le a mérkőzést.

BÁCSPETROVOSZELÓ

Petrovoszeli Sport—Sztarakanizsai AK komb. 3:3 (3:1). Petrovoszeli góljait Becker II. lőtte, míg Kanizsai a center és a balösszekötő. Szabó kifogástalanul bíraskodott.

VUKOVÁR

Sport Klub Spdrta—Zseljeznicsar (Belistye) 8:0 (5:0). Az új belistyei csapat bemutatkozása Vukováron nagy csalódást okozott. A vasutasok fiatal csapata nem volt komoly ellenfele a vukovári csapatnak, amely tetszés szerint érte el a góljait.

DOLNJI MIHOLJAC

Sport Club (Belistye)—D. M. S. K. 1:0 (0:0). Mindvégig erős és izgalmas mérkőzés. Az eredmény nem

reális, az erőviszonyoknak a legjobban az eldöntetlen felelt volna meg. Az egyetlen gól a második féldő 44. percben esett.

PILJE

Sport Club Silnji—Granicar (Pitlovac) 4:1 (2:0). A nemrégben alakult biljei csapat megérdemelten nyerte meg a mérkőzést.

OSZIJEK

Makkabi—Graticsar 2:1 (1:1). II. osztályu bajnoki mérkőzés. A Makkabi idei első szereplése megfogta a hívei által várt sikert. A mérkőzés döntő fontosságú volt, mert a Graticsarok legyőzésével nyitva áll az út a Makkabi számára az első hely felé. A mérkőzést a Makkabi megérdemelten nyerte meg. A győztes gólt a Makkabi tizenegyesből szerezte meg. Graticsar megövtá a mérkőzést, mert szerinte a 11-es büntetőt a rossz meszelés miatt nem 11 méterről, hanem nyolc méterről rugta a Makkabi. Az óvás eredménye iránt az oszijekai sportkörökben nagy az érdeklődés.

Viktoria—Croatia 2:1 (2:0). II. osztályu bajnoki mérkőzés. Az őszi szezonban szeszélyesen szereplő Croatia majdnem megint elvett egy pontot a jóképességű Viktoriától. A mérkőzés mindvégig erős és izgalmas volt, amelyet a Viktoria megérdemelten nyert meg.

APATIN

Oszijekai Szlavija—Tri Zvezde 3:1 (0:0). Az apatini csapat két tartalékkal vette fel a küzdelmet és már az első percekben veszélyes támadásokat indított. Az oszijekai kapus önfeláldozóan védett és sokszor életveszélyesen dobta magát az apatini csatárok lába elé. A 15. percben Stark két méterről lőtt labdáját Konrad nagy szerencsével kornerra védte. Állandó apatini főlény alakult ki, azonban vagy a csatárok hibáztak, vagy a gólnak látszó lövéseket Konrad pompás stílusban védte. A második féldő elején a Szlavija volt támadásban és az 5. percben a Krómer kezére lőtt labda miatt a bíró 11-est ítelt. A 11-est azonban Milánovics kapus kivédte. A 20. percben Cár négy méteres lövése a kapu felső sarkáról pattant vissza és az újból lőtt labdát Konrad nagy szerencsével kornerra védte. A csonka apatini csapat valóságos bombázta az oszijekai kaput és mégis a Szlavija ért el gólt. Andusics megszökött és beadását Lechner a felső sarokba véltelhetetlenül belőtte. Apatin továbbra is támadott. A második gólt ugyancsak Andusics beadásából Koszics lőtte. Apatin Zimmermann révén érte el egyetlen gólját, de Bandorier újabb góllal bebiztosította a Szlavija győzelmét. A mérkőzés apatini támadással ért véget.

Direktóriumot állítottak a szkopljei alszövetség élére. Szkopljéből jelentik: A szkopljei sportklubok körében már hónapok óta áldatlan viszály dúl, ami megbénította az alszövetség munkaképességét is. Az erősen megszervezett ellenzék követelésére összehívták az alszövetség rendkívüli közgyűlését, amely egyezbén már eredménytelen maradt — nem sikerült új vezetőséget választani. Másodsor a JNS hívta egybe a szkopljei alszövetség rendkívüli közgyűlését az elmúlt vasárnapra, amelyen dr. Riboli, a JNS főtitkára elnökölt. Az egyenlő számerejű csoportok ezuttal sem tudták az új vezetőség megválasztásában meggyezni és a szövetség képviselője kénytelen volt négytagu direktóriumot kinevezni az alszövetség ügyeinek vezetésére. A direktórium mindaddig helyén marad, amíg a viszonyok meg nem javulnak és a szabályok előírásainak megfelelően meg lehet választani a szkopljei alszövetség vezetőségét.

Mérkőzések a Szlavón Kupáért. Oszijekről jelentik: A Szlavón Kupa mérkőzések közelednek a befejezés felé. Vasárnap ismét két mérkőzést bonyolítottak le. Mind a két mérkőzés iránt hatalmas volt az érdeklődés. A nasici Krndija a multkor elért szép eredménye után bizaakodva vette fel a küzdelmet a jelenleg még pont nélkül álló diurdjenováci Proletár ellen. A diurdjenováci csapat sokkal szebb játékot mutatott és főlényben is volt. Kapusa azonban nagyon gyengén védett és így Krndija 2:1-es féldő után 4:2-re győzött, gyobb meglepetése. Az orahovicai Hajduk elvett egy gyobb meglepetése. A vrohovicai Hajduk elvett egy pontot a leskováciaktól. A Leskováci SC jelenleg jó játékerőt képvisel és az oszijekai vidéki bajnokságban a győztes. A leskováci csapat nem vette komolyan ellenfelét, így azután a mérkőzés végeredménye 1:1-es féldő után 1:1 maradt. A Hajduk kapusa, Szkubics ezen a mérkőzésen pompásan védett. A Hajduk legjobb embere Szkubics mellett Rabel volt, aki az egyetlen gólt is rugta. A leskováci csapat megismételte a mult heti rossz játékát. A Szlavón Kupa állása a hatodik forduló után a következők:

1. Leskovác	5	3	2	—	20	5	8	
2. Hajduk	5	3	1	1	7	6	7	
3. Krndija	4	2	1	1	13	11	5	
4. Proletár	6	—	—	—	6	5	23	0

Eldöntésre kerülnek még a Leskovác—Krndija és Krndija—Hajduk közötti mérkőzések.

Az oszijekai Hajduk közgyűlése. Oszijekről jelentik: Oszijek város bajnokcsapata a Hajduk Sport Klub vasárnap tartotta rendes évi közgyűlését a Grand Hotelben. A gyűlésen a tagok nagyszámban jelentek meg. A napirend leárgyalása után a tisztikar megválasztása következett. Elnök lett: Lovinesics Eugen bankigazgató, alelnök: dr. Karner Ivó ügyvéd, I. titkár: Sestics Lujo, II. titkár: Vitéz Imre I. pénztáros, Krausz Egon, II. pénztáros Szeyer Imre, futballszakosztály vezető: Peterlin Ivó. Választmányi tagok: Zwingl István és Szaboljevics Gábor, ellenőrök: Spitzer Lajos és Sztary Antal.

A mitrovicai Gradjanszki le akarja mondani a sabáci Macsva elleni bajnokai mérkőzést. Mitrovicáról jelentik: A mitrovicai Gradjanszki, amelynek legutóbbi találkozója Mitrovicán a sabáci Macsvával botrányokba fulladt, azzal a tervvel foglalkozik, hogy lemondja sabáci bajnoki mérkőzését.

A Leskováci SC az oszijekai alszövetség vidéki bajnoka. Oszijekről jelentik: Az oszijekai alszövetség igazgatótanácsa az elmúlt napokban foglalkozott a vinkovci Szloga óvásával, amelyet a vinkovci egyesület a Leskováci Sport Klub ellen lejártszott mérkőzés ellen adott be. Néhány héttel ezelőtt az oszijekai vidéki bajnokság fináljában mérkőztek a leskováci és a vinkovci csapatok. A mérkőzést Vinkovcin játszották le és azt nagy meglepetésre a leskováci csapat nyerte meg 2:1 arányban a többszörös bajnokkal szemben. A Szloga nem nyugodott bele a vereségbe és a mérkőzést megövtá — a bíró miatt. Az oszijekai alszövetség most elutasította a vinkovci Szloga óvását, hitelesítette az eredményt és egyben utasítást adott, hogy a vidéki bajnok Leskovác még november hónapban játszsa le mérkőzését az oszijekai bajnokkal az alszövetség bajnokságáért.

Szentai Radnicski—Sziaribecseji Radnicski 3:2 (3:0) II. osztályu bajnoki mérkőzés. Bíró: Sibalic. Nagy érdeklődés mellett folyt le a Szoko-pályán a két csapat bajnoki mérkőzése, amelyet a több szerencsével játszó szentai Radnicski nyert meg. A szentai csapat kezd, szellel. A harmadik percben Borbély I. kiszökik és védhetetlen gólt lő, a szentaiak tovább támadnak és a tizenötödik p-ben Ujházy révén újabb gólt érnek el. A tizenharmadik percben a becsejiek szabadrugást vétenek, amelyet Botos belő. A harmadik gól után a szél ellen játszó becsejiek főlénybe kerülnek és a kapuhoz szegedezik a szentaiakat, a csatárok azonban balszerencsével küzdenek és három biztos gólhelyzetet kihagyunk. A második féldőben a becseji csapat ismét nagy főlényrel támad és az ötödik percben Bata, a tizenötödik percben Sági II. lőnek gólt. A gól után továbbra is a becsejiek támadnak és a szentai csapat teljesen védelensébe vonul. A harmincötödik percben a szentai kapus egy veszélyes labdát a vonalon belül fog, a becseji csatárok körülöngiák, úgyhogy nem tudja a labdát kirugni, a távolálló bíró azonban gól helyett szabadrugást ítél. Ezután a szentaiak minden erejüket összeszedve támadásba kezdenek, de nem tudnak az eredményen változtatni. A szentai csapatból a kapus és a védelem vált ki, a becsejiek közül Bata, Rigó, Szabó és Zimányi, ez utóbbi volt a mezőny legjobb embere. Sibalic bíró egy-két hibát leszámítva jól vezette a mérkőzést.

Szerencsétlenség egy oszijekai futbalmeccsen. Oszijekről jelentik: Súlyos kimeneteli szerencsétlenség történt vasárnap Oszijeken a Viktoria—Crcia bajnoki mérkőzésén. A szerencsétlenség áldozata Kristics Ádám a Viktoria kintin védőjátékosa. Kristics Ádám a második féldő negyedik percében egy gyorsan jövő labdára startolt és ellenfelével egyszerre ért a labdához. Az erős összecsapástól Kristics lába két helyen eltört. A szerencsétlenül járt játékost beszállították az oszijekai kórházba.

Legjobb hirdetési orgánium a „BACSMEGYEI NAPLO“

SOK EZER MEGGYÓGYULT BETEG

nem titkos szer, hanem az évszázadok óta élő gyógyerejéről híres dalmécai fű ének nedvéből kiváló gyógyhatású ten-ori fűvek hozzáadásával készült kivonat.

Készíti és postán szétküldi **Dr. Semellé gyógyszerháza Dubrovnik 2.**

Ara üvegenként 40 dinár, 3 üveg 105 dinár, 8 üveg 245 dinár

7642

TÁRCA

Egy kritikus albumából

Irtta: BAEDEKER

Az ember, főleg ha kritikus, örül, ha akad könyv, terv, intézmény vagy eszme, amelyet föltétlenül dicshet, s amin nincs mit kifogásolni.

Ilyen öröm ért, amikor olvastam, hogy Szubotica is alakul *Rotary-club*, és melegen gratulálok Petrovics Kosztának, a város érdemes főmérnökének, az én tisztelt barátomnak, aki ez egészséges egyesülés eszmáját fölvetette, és őszintén kívánom, hogy az alapítása mentül jobban sikerüljön. Az ily intézmény tudvalevően tisztán *altruista alapon*, a jó és tisztességes embereket természetesen összekötő *testvéri szolidaritás* jegyében jön létre, s ha van geográfiai pont a világon, ahol ilyennek a hiányát régóta és sokan érzik, akkor ez a hely alighanem: Szubotica.

Ily klub, mint hallok, már jóval több dolgozik ezernél a művelt világon, s ezeknek legtöbbször Amerikában (az Egyesült Államokban) és Angolországban, ahonnan az eszméjük és az eszményük, a nemes céljuk és az önzéstelen munkaprogramjuk is ered. Kezdetből és egészben angolos intézmény, amelynek idővel mellett, amíg európaizálódott, s hogy nem angol-szász mentalitású népek között is otthonossá tudot válni. Hogy Jugoszláviában is tért kezd hódítani (a szuboticei *Rotary-club* nem az első lesz az országban), mindenestre magas kulturáltságnak a bizonyítéka. E klubok jelszava is angol: *Service not self*, ami rövid három szóban egész programot tartalmaz s arra figyelmeztet, hogy ne csak magunkat és a magunk céljait szolgáljuk, de törődünk másokkal is és szolgáljuk idegen embertársaink jogos érdekeit és méltánylandó óhajait is, — és pedig önzetlenül, barátságából, emberbaráti szeretetből.

Hasonló egyesülések, meg kell vallani, jobban szoktak sikerülni és nagyobb eredménnyel működni gazdag országokban, ahol épp ama körülménnyel fogva, hogy nagyobb az anyagi jólét és több a milliomos (természetesen dollárokból és más súlyos valutákban, nem pedig dinárokból), az ember jobban ráér másokra is gondolni és embertestvéreinek a gondját-baját a magáénak tekinteni mint oly országokban, ahol aránylag igen kevés a gondtalan és ráérős ember. De hát a szívfőrség és a szolgálatra való készség sokszor nagyobb pénznel is többet ér, s az emberszeretet és testvéri érzés lelkesége sok milliót pótolhat a klubisták altruisztikus érintkezésében. Annál inkább bízem hát az agilis kezdeményező sikerében, mert ezek a pénzpótló erények, hála Istennek, megvannak ebben a városban, s mert a *Rotary-club* nem a gazdagok klubja akar lenni, hanem a jószívű és szolgálatkész embereké.

Nem tudom, hogy képzeli Szubotica város kintő főmérnöke az új egyesületet. Benne lesz-e az az internacionális szervezetben vagy pedig önálló közületnek készül? Azt se tudom, vajon a régi szabályok szerint alakul-e? Régebben ugyanis a *Rotary-klubok* oly internacionális alakulatok voltak (s talán most is azok, mert az angolok sokáig szoktak hívek maradni a hagyományokhoz), amelyek távolságokon és tengereken keresztül kapcsolatban álltak, s nemcsak az egyes klubok tagjai voltak szolidaritás egymással, de a különböző szélességi fokok alatt dolgozó intézményeket is az összetartozóság láncá fűzte össze. Az ily nemzetközi szövetezés (valóságos népszövetség kicsiben, természetesen nagyon megkönyvitendő az itt életrehozandó új klub szervezkedési munkáját és altruisztikus tevékenységét, s kezdetben hasznát (persze erkölcsi hasznát) vehetné a nagy világvárosokban és egybeült alakult hasonló szervezeteknek. Kérdés továbbá: itt is azon az alapon tömörülnek-e egyesületté az alapítók mint szerte a világban; azzal a sajátos korlátozással, amelynek a »magasabb értelmét« sehogysé tudom fölfogni, hogy minden foglalkozási ágból csak egy tagot vesz föl az egyesület? Reméltem, hogy nem.

Itt aligha boldogulhatna az egyesület, ha minden polgári foglalkozást csak egyetlen ember képviselne benne. Még akkor se, ha az alapítók eszhatatlanul eltalálnák, hogy például melyik bankigazgató vagy melyik orvos az, aki összes kartársai közül mint providenciális férfiú legméltóbban foglalná el helyét ez altruisztikus szövetezésben. Bármily nagyvelkű ember lenne ez s bárhogy lelkesedne is a nemes ügyért, amelyet teljes odaadással szolgál, hamar kifáradna azoknak az erényeknek a gyakorlásában, melyeket, ha a megbízatását vállalta, joggal várnának el tőle a tagtársai. Itt csak úgy virágozhat a nemes célu egyesület (s azt hiszem, a lelkes kezdeményező se képzeli másképpen), ha fölveszi tagjai közé mindazokat, akiknek a hecsületesége, lojalitása és emberbaráti érzése kétségtelen, mihelyt azok a tagok sorába belépni hajlandók.

Kétszeresen örvendtes a klub alapítása abból a tekintetből is, amelynek üdvösségét és óhajtottságát olyannyiszor hirdetem én is (és hirdették mások is, akik a Szorotet tanait vallják és terjesztik): a szláv-magyar barátság megszilárdításának s a szláv és magyar szellem egymáshoz való közeledésének a szempontjából. Ha — amint az másképp el se gondolható — a klubban a szuboticei szlávoknak és magyaroknak legkiválóbbjai (régies szóval: a szívnek és elmének jelesei) fognak helyet foglalni, akkor intenzívebben mint eddig fog megindulhatni az ösztömelegedési folyamat, amelyet mi magyarok föltétlenül, és, hiszem, szláv testvéreink nem kevésbé őszintén óhajtának, s amely a kölcsönös megértés jegyében, az együttműködés intimitása által megkönyvitve igaz barátsággá fog izmosodni, s ez által a város és az ország szellemi és erkölcsi gazdagodására vezetni.

A szerb-magyar barátság érdekében is föltette kívánatos, hogy a *Rotary-club* létesüljön és mielőbb működésbe lépessen, s ha Petrovics Kosztának sikerült fog ezt az épületet is tető alá hozni, ez egyike lesz a legszebb alkotásoknak, amelyeket e kintő tehetségű művészember létesített. *Glück auf!*

Legujabb minták

Gyári árak!

Kötött-
szövöttáru
készítményeim
már 10 év óta
elismertek és a
legjobbak

Beck Jenő
kötött-szövöttáru gyára

Gyári árak!

Legujabb minták

Ebédlő- és
futószőnyegek
olcsó eladása
Pero Vujković
divatáruháza

A „STANDARD-ELECTRIC“
(TUNGSRAM)

NÉGYCSÖVES 1929/30
T.PUSU RAD'OKÉSZULÉ-
KEI MÁR KAPHATÓK

BÁRIUM-CSÖVEKKEL FÖLSZERELVE
TÖKÉLETES RADIOÉLVEZETET NYUJT
GYARI FOLERAKAT:

VOLTA R.T., V. BEČKEREK

Olcsó áron készít mindennemű nyomtatványt a

Minerva nyomda r. t.

Isztékes elkészítés!

A legmodernebb kivitel!

A SZENTENDREI BIRÓ

A NAPLÓ PÁLYANYERTES REGÉNYE

IRTA: ARÁNYI JENŐ

Nem sokkal a király hazajövetele után Tandari látogatta meg Ricszticéket. A bíró szívesen látta Haresás Frányót, szerette a jókedvű, mégis komoly ifjút, aki félig-meddig udvari ember is volt, sokat tudhatott. Néhány órát töltött náluk Visegrádra vivő útjában, arra az időre mégis felvidult némileg a gazda is, a háza tája is. A látogatás után azonban melák maradtak ketten: Tandari meg Jelena. Amannak nagyon a szívébe lopakodott a leány szépsége, a nevéhez illő karcsúsága, minden mozdulatnál, minden szemvillánáznál csattanó-égre piruló arcá, a leányt megéjtette az idegenség, a más levegő és szellem, amit finom ösztönével kiáradni érzett a vitézből. Nem beszéltek egymáshoz, Jelenának még a köszönését is csak az egerek hallották, mégis édes, reménykedő vágyakozással hajszolta lovát a fiu, a lány pedig járt, mint a babonázott, tett-vett, de a szava még halkabb, még kevesebb lett, mint szokott. Félszemmel a parton huzódó budai utat leste, ijedős boldogsággal dobbant meg a szíve, ha távoli lódobogást hallott, de elalvás előtt azon imádkozott, vezérelje másfelé a délceg magyart az Isten, hiszen ugy sem lehet reménye semmire. Az apja soha bele nem nyugodnék, hogy az unokáit ne a pápa keresztelje (elpirult, amikor az apja unokáira, a maga gyermekeire gondolt.) Ferkó meg — itt rebbenve vette észre, hogy magában Ferkónak meri nevezni — Ferkó meg anyyiféle megfordult előkelő udvari ember, futár vagy belső micsoda, hogy nem vesz el egy egyszerű szerb paraszt lányt, ha módos is, ha bíró, ha hős leánya is.

8.

A legény ezután süriin odakötötte a lovát a garádhhoz és felelgetett Péro kérdéseire: mi lesz, hogy lesz? mikor indulunk a törökre? mit csinál a király? beszél-e néha vele?

Azt persze semmi kincsért, talán még a Jelena gömbölyű két karjáért — válláért se árulta el Tandari, hogy bizony, ha néhanapján beszél a királlyal, legfeljebb annyit mondhat:

— A nagyaszonny kéret Felséges Uram! vagy:

— Melyik lovat parancsolja Felséged? és hasonló, országos fontosságú dolgokat.

Ilyenkor azután Mátyás is nagyon közlékeny, néha három-négy szóval is válaszol.

Egyszer meg éppen tréfás kedvében volt, (Szilágyi ellenére intézett valamit) és azt kérdezte tőle

— Ugy-e szolgám, Ferenc a neved?

— Szolgálatjára felségednek, jól tetszel tudni.

Nagyot kacagott a király:

— Nem tetszem biz én, csak éppen olyan jó furkó-ferkós képed vagyon.

Hogy ők ilyen jó barátok, arról nem beszélt Haresás Frányó, de ami udvari hirt, pletykát a várban, a palotán vagy a tornácon felszedett, azt bizony kiadós, bölében tálalta fel.

Hogy mennyit tud a király, de még folyvást tanul, meg ír is, olvas is! mindenkiel a maga nyelvén beszél és hogy János ur, a váradi püspök pirosra kelt képpel jött a király szobájából, úgy mormogta félhangosan:

— Eddig én voltam a preceptor, most meg már a diákom examinál engem, a lánchordtát!

A derék püspök ur a káromkodásért járó negyven pénz büntetést mindiárt oda is adta a kincstartónak, csak azt nem mondta meg, hogy miért káromkodott.

Ravaszkodott is Ferkó, másképpen is ravaszkodott. Szénakaszaláskor, mikor az egész család odaát volt a szigeten, átevezett hát ő is, de úgy kötött ki a fűzek alatt, hogy látva se látta Péro-t vagy a fiait. Kicsit lopakodva nyitott be a tanyásházba, ahol nagy öröme egyedül taláta — Deszánkát. Kétszázötven év óta, egész Magyarországon talán neki jutott megint először észre a boszorkányégetés, nem hiába volt szögedi.

Mit volt mit tenni, kiballagott a rétre, még

segített is gereblyézni, de többet járt a szeme a Jelena hajladozásán, mint a renden. Mondta is neki Deán:

— Te Haresás, ha azt hordanók be, amit te kihagysz a gereblye alól, több lenne, mint amit összefogsz.

A déli harangszó, a belgrádi nagynap örökös emlékeztetője széles e világon, Pérónak is emlékeztetője volt. Amíg a friss tarhót kanalazták, erősen ránézett a magyar legényre.

— Mi lesz a törökkel?

— No bátya, hát azt nem sokat tudom, hogy mi lesz, mert jövőmondó nem vagyok, de azt megmondhatom, mi van...

— Baj?

— Baj.

— Hol?

— Szerbországban.

— Akkor most hallgass, egyél, azután lefekhetsz ha akarsz, amoda az árnyékba vagy segítesz, a bajt hagyd estére.

— Hát akkor inkább úgy segíték, hogy lemegyek a ladikomhoz, kivetem a hálót, halat fogok vacsorára. Mire megjöttök, meg is sütöm vagy főzöm az udvaron.

— Ni a Haresás! évődött a két legény, de Jelena a szemeszögletéből, akárhogy lesütötte is a két szemét, mégis úgy látta, hogy a Ferkó kis szöke bajusza sokkal inkább legényes, mint harsás.

Jó étel a tarhó, pásztoembernek, mezőndolgozóknak, üdülés és felfrissülés a savanykásra leoltott juhtej. Barna kenyérral úgy jóllakat, a tejfölös süri része, mint semmi más, a savós zsendicéje pedig akárminél jobban elveri a szomját.

— Hát, hogy jó idő legyen holnap, mutatta a tisztára kikapart tálat Ferkó a lánynak, aki a hajatövéig pirult, mikor értényulván odaért egymáshoz a kezük. Az a két izmos és barna kéz, amely azonban, bársonynál lágyabban tudna egybesimulni, ha...

Valami ilyesfélért gondolt Uros, mert a szerelmes szívével tisztán érezte, megérezte inkább, mint meglátta a huga meg a legény közt fonódó lehelletnyi pókhálósálat, de a süvegéhez nyulván, a két pántlika annyira felizgatta és megmozgatta a lassu gondolkozását, hogy azt is el tudta gondolni: a pók avva! a vékony kis szállal a darazsat is megszorítja, örökös rabul fogja, hát még ha az Isten sodor ilyen szálat két szív közé? Ki tudja azt elszakítani, micsoda óriás, vagy micsoda vihar...?

*

Naplemente után körülülte a család a szabad tüzet. A pápa is átjött a halszagra, a szomszédok közül is odatelepedett néhány a közelbe esti beszélgetésre.

Mikor az utolsó falatot is lekapták a nyársakról, mikor már körüljárt a könnyű szigeti borral a csobolyó, akkor elmondta Ferkó, amit tudott. Amit igazán tudott.

Brankovics fiai összeveszték, mert mind-egyik uralkodni akart, de az öregasszony a vak Grgát pártolta («Verie meg az Isten, aki megvakította» mormogta Péro.) Igen ám, de a legfiatalabb Brankovics-fi, a László, nem akart ebbe belenyugodni, merthogy mindakét bátyja vak, hogy vezessenek azok sereget. Hivket gyűjtött, föltámadt ellenük. Grga a szultánhoz szaladt, nem akar semmit, csak holtig való békés tartást. Szipán meg Dibrába vitette magát Kasztrótóthoz, most hát jöhetett Lázó a fejedelmi székbe. Csak hogy az anyja azt mondta neki, maní se sínko, opádnak az volt a végakarata, hogy én parancsoljak, amíg élek. Lázó úgy tett, mint aki beenyugszik az anyja szavába, de titokban mérget kevert az ételébe, így pusztult el a fia gyilkos kezétől Lazarevics Szipán özvegye. Ez még mind tavaly történt, de Lázó se sokáig élvezhette az uralkodást, mert tavaszra ő is meghalt. Most nincs más Brankovics, mint Ilona meg az ura, Tomasevics.

NYILT-TÉR

Opštinsko Poglavarstvo Crvenka

Broj 4631—1929.

Predmet: Bušenje jednog arteskog bunara.

Dražbeni oglas

Opština Crvenka raspisuje dražbu za bušenje jednog arteskog bunara.

Pismeni oferti će se primati najdalje do 4. novembra 1929. god. do 9 sati.

Planovi i uslovi mogu se videti svakog dana za vreme zvaničnih časova u kancelariji opštinskog beležnika.

Kasno prispeli oferti neće se uzimati u obzir. Crvenka, 10. oktobra 1929. god.

Živko Stefanović, s. r.
beležnik

12483

Petar Geče, s. r.
knez

Van szerencsénk igen tisztelt vevőink tudomására hozni, hogy a *Manojlovićeva ulicai Ruff-palotában*

Kiállítási tizletet

nyitottunk, ahol Fiat-kocsik és azok összes alkatrészei, valamint autógummi, felszerelési tárgyak, accumulatorok állandóan nagy mennyiségben raktáron vannak. Műhelyeink a volt helyiségekben Skadarska ulica 7. maradnak.

Automobilia Garage
Borošić 1 Drug
Telefon 151.

12507

Elveszett

3500 dináros kötelezvény, melyen mint aláíró adós Sztarek Dezsó kereskedő, Jagodinska ul. 2. szerepel, mint követelő fél pedig Pančić (Tarr) Mária szubotica lakosnő aláírással, mint tanuk szerepelnek Berényi János és Funk István szubotica lakosok. — Kérem a becsületes megtalálót, hogy a különben reá nézve értéktelen iratot illő jutalom ellenében a *Marica* fodorásfüzetbe küldje be. Pančić (Tarr) Mária.

Nyilatkozat

Tisztelettel értesitem a nagyrődemű közönséget, hogy a paprika árusítást a következő uraktól megvontam:

Böröcsök Ferenc urtól, lakik Szécsányon,
Berki Artur urtól, lakik Bajmokon
és így nevezett urak nevemet sehol sem használhatják.

Horgos, 1929 október 21.

12458

Farkas Géza.

Hirdetmény

Ügyfeleim, Kreutzer Károly és neje szül. Vitusek Mária oszijekai lakosok nevében ezennel értesitem néhány Kaupert Boldizsár, illetve Kaupert Pál hitelezőit, hogy ügyfeleim megvették Kaupert Boldizsár örökösétől a Royal-szálló bérletét, illetve annak berendezését.

Felhívom néhány Kaupert Boldizsár, illetve örökösének hitelezőit, hogy összes követeléseiket alulírott nál 1929. október 28-ig jelentsék be, mert ellenesetben ügyfeleim semmi felelősséget nem vállalnak az eladók adósságaiért.

Senta, 1929. október 18.

Dr. Ludajić Miloš
ügyvéd.

1236

Aki állami értékpapírok eladásával foglalkozik, saját érdekében jelentkezék „Marljiv” jelige alatt a Publicitas A. D. Beograd, Kralja Milana 58/IV. címeu.

Dr. SEIDL
GYÓGYPENZIO
(KURHAUS) CRIKVENICA

Tengeri-fürdő és téli klimatikus gyógyhely

Elsőrangú intézet. Üdülőknek, lábadosoknak nap-, lég- és fekvőkurák egész éven át. Teljes ellátás 75—90 dinár. Prospektus kívánatra

Ne vegyen tüzfát, kokszot és szenet addig, Vujkovics J. és Társa cégtől, amíg nem kér ajánlatot Jukićeva ul. 41. Telefon 6-89

Ugyeljen a márkára!
Mielőtt rádióberendezést vesz,
kérje a

"LUMOPHON"

készülék bemutatását.

Minden jobb szaküzletben kapható!

Vezérképviselet:

Maller Béla okl. gépészmérnök
Subotica, Petrogradska ul. 8
Telefon: 35

KINTORNA

— Anyukám, meg akarlak lepni.
— Mivel drágám?
— Lenyeltem egy varrótűt.

*

Egy asszony meséli:

— Vettem egy önműködő jég szekrényt, de egy hét múlva a jegestől voltam kénytelen jeget venni.
— Miért?
— A szakácsnőnk kijelentette, hogy a jég szekrény nem tudja minden tekintetben pótolni a jegest.

*

Egy férj így sóhajt fel:

— Egy szerelmes levelet találtam a feleségem ritiküljében. Hál' Istennek! Már megijedtem, hogy valami új számla!

*

— A kedves férje épen most vesztett ötezer dinárt.
— De hiszen a férjem nem is játszott.
— De játszottam én! És tőle kölcsönöztem a pénzt.

*

Egy férj felsóhajt:

— Ha fiatal ember koromban több eszem lett volna, akkor ma luxushajómon beutazhatnám a világot.
— És magával vitté a feleségét?
— Kedves barátom, ha fiatal koromban több eszem lett volna, nem lett volna feleségem.

*

Silberstein éppoly csunya, mint amilyen hju. A barátja, Morgenstein mondja neki:

— Szeretném a maga arcát és Rotschildnak a pénzét.
— Hát olyan szép vagyok? — kérdi Silberstein, aki örül a hízelgésnek.
— Azt nem, — nyugtatja meg Morgenstein, — de ha enyém a Rotschild pénze, akkor bizony mind-egy, hogy milyen az arcom.

WEITZENFELD
IDRUG SUBOTICA
INTERURBAN TELEFON 192.

Zsák, zsinag, ponyva, gazdasági kötélárúk, szőnyegek, linoleumok, kárptos kellékek nagy választékban

Kérjen árajánlatot!

Lőtt nyulat és foglyot
minden mennyiségben
legmagasabb napi áron étvész
HARTMANN és CONEN
HUSKIVITELI R. T. SUBOTICA
TELEFON 12.

Perfekt szerb-német
levelező-gyorsírót
azonnali belépésre keres
Stari Sivaci Cukorgyár

1244

ÁLLATAINAK

hivását, erőbeli állapotát, esontképződését fokozza, a betegségekkel szemben ellenállóvá teszi, ha naponként 1 kanál

MAGDOLNA állati táplisztet kever az abrakba

Csak lepőmből, eredeti kis zsákokban kerül forgalomba — Minden zsák használati utasítást és adagoló karta-t tartalmaz. Állatorvosi felügyelet!

MAGDOLNA állati tápszeripar
Subotica, Mariborska 7 12324

Legfinomabb saját pörköltésű friss „SZULTÁN” jegyű kávéhoz az alatti ajándékokat adom anélkül, hogy a kávé árába beszámítanám, mert ezen kiváló minőségű kávé mindenhol be akarom vezetni!

1 kg. kávé, pörkölt, legfinomabb „SZULTÁN”-keve ék 90.— dinár

Ajándékok:

- 1 kg. vételnél 1 drb elsőrendű as-tali óra
- 2 " vételnél 1 drb finom ébr-sztőóra
- 3 " vételnél 1 drb szép és jó zsebóra

SCHÄFFER RÓZA

kávépörköltője Subotica, Főpostával szemben

2230

Fahasítógépeket
és körfűrészeket

gyárt és azonnal szállít
Neukomm Bálint Fiai
gép- és rézműrugyár, vas- és fémöntőde, VRŠAC

Telefon 54. Táviratcim: Neukomm Sinovi, Vršac
115 9

Téli divatujdonságok
férfi és női szövetekből
nagy választékban megérkeztek

BÉRBERGYULA
kézműipari üzlete, SUBOTICA, Terezijska ulica 3.
12510

BOROSHORDÓK

17 hl-től 50 hl-ig és egy
pálinkafűző kazán
olcsó áron eladó

KARONYI ISTVÁN, Zrižjski trg 14 szám

Wallace

a
detektivregények
királya!

Füzve **20** dinár

Kötve 34 dinár

DANTE-KIADÁS
KAPHATÓ A
BÁCSMEGYEI
NAPLÓ KIADÓHIVATALÁBAN

Az árak beszélnek!

Női téli kabát . . . 350 dinár-tól
Férfi téli kabát . . . 350 dinár-tól
Férfi öltöny . . . 350 dinár-tól
Gyermekruhák . . . 140 dinár-tól

Szőrmebundák! Nagy választék!

EISLER IZSÓ

RUHAÁRUHÁZA • SZUBOTICA

Olcsó, elsőrendű kivitelű
STYLBUTOROK

kivételes árak, fizetési kedvezmények
az 50 éve fennálló

Hoffman Mihály özvegye

lakásberendezési vállalatnál Subotica Aleksandrova ul.
2 valódi masszív sárgaréz tempiumi csillár
és 16 falikar alkalmi áron eladó

„NAPREDAK”
KÖNYVKERESKEDÉS
ÉS ANTIKVÁRIUM
VEL. KIKINDÁN

Szerb horvát, magyar és német
kölcsönkönyvtár
vidékre is kölcsönöz
Kereskedelmi információk
Hirdetéseket felvesz a Bács megyei Naplóra
és az összes lapokra kiadóhivatali áron

A vajdaságiak kedvelt találkozóhelye
BUDAPESTEN

KÖZPONTI SZÁLLODA

VII, Baross-tér 23
a Keleti pályaudvarnál

Teljesen újonnan berendezett
kényelmes családi ház.

Központi fűtés, hideg-meleg víz.

Mérsékelt polgári árak.

A Bács megyei Naplóra való hivatkozással
20% engedményt kap

Testvérvállalat
OSTENDE KAVÉHAZ

Tulajdonos: **GROSZ ÖDÖN**

Molnár & Moser-
féle világhírű

Eau de Cologne-

Russe
Chipre
L'origan

minden gyógytárban, drogériában és illatszertárban
kapható. Főlerakat: **Herczl-drogéria, Subotica**

Új helyiség!

11213 Saját készítményű

CIPŐK

elegánsak, tartósak, olcsók

Kochnál

Pinković-ház, a kiskápolnánál

Új helyiség!

Simon és Bodnár

gépjávitóműhely, vas-
és részöntő

Subotica, VI. kör Tol-
stojeva ulica 27. szám
(Kenyérgár melletti utca)

**Elvállalunk min-
denféle mezőgaz-
dasági gépjávitást
és alkatrészek
ujtítását**

vasból vagy bármely
ötvözetből

Külön osztályunkon: autók,
traktorok, gázmotorok, vala-
mint az összes tüzgépek javítá-
sát speciális szerszámgepeink-
kel szakemberrel garancia mellett
végezzük

**vas- és részöntő-
dénkben**

A beküldött rajzok
vagy minták után bár-
milyen gépalkatrészt a
legolcsóbb áron készí-
tünk

Tel. 143

5899

Olcsó, de jó javítást, kész
és rendelt cipőket csak a

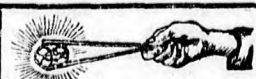
gyorstalpaló

készít. Poštanska ulica 4.
Vöröskör mellett. Saját ház
LUSPAI

Kemény D. Dezső

ecetgyára
értesíti

vevőit, hogy az ecetgyár
és iroda az uccanyitás kö-
vetkeztében is a régi he-
lyén marad: Városi hérpá-
lotával szemben, I., Vojno-
vičeva 5. Bejárat az új uc-
cán. Ez alkalommal figyel-
mezteti a t. háziasszonyo-
kat, hogy ha sulyt helyez-
nek arra, hogy a télire el-
tett uborka, paprika és
zöldfözelékek mindig szé-
pek, és jők maradjanak,
csak Kemény-féle esszencet
használjanak. 216

Donath Artur

ékszerspecialista

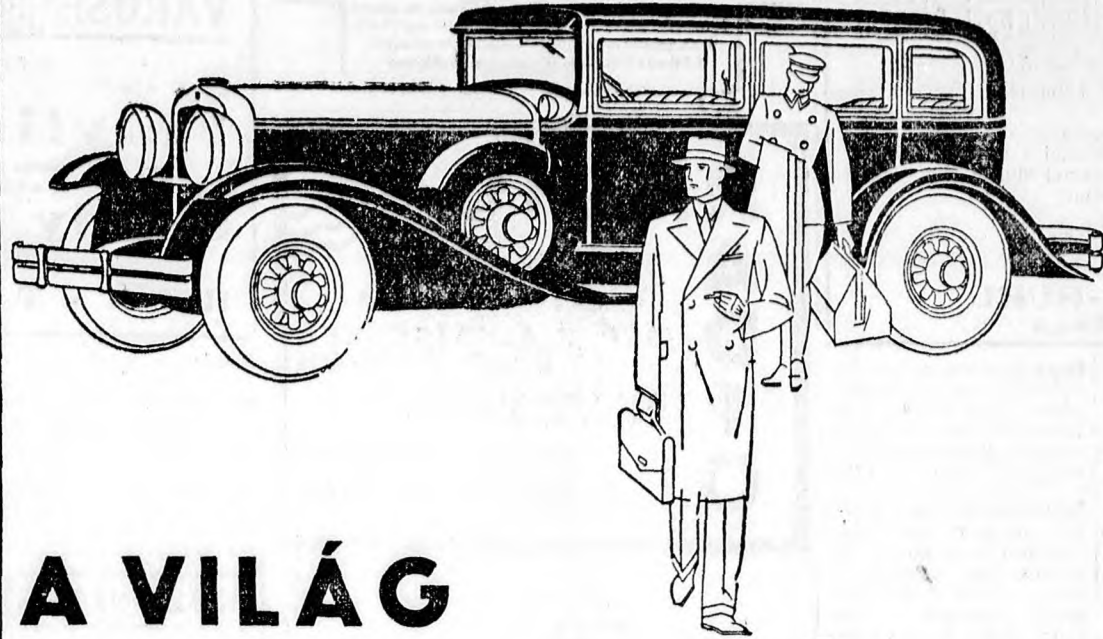
SUBOTICA

Jelačićeva ulica 8.
Steiner cukrászda mellett

Hirdetéseket

Sentán a Bácsmegyei Napló
részére

Molnár Sz. Vince
könyvkereskedése vesz fel.

A VILÁG HATALMAS AUTÓINAK EGYIKE

Ennek a hatalmas hathengeres kocsinak egyenletes sebesége, sima járása a vonatéhoz hasonlóan ugyanaz marad napok, sőt évek hosszú sora után is. Oly tökéletesen rugózva és kiegyensúlyozva, hogy a legrosszabb utak sem tudják ritmikus sebességét csökkenteni. Beható vizsgálatok bebizonyították, hogy hidraulikus fékei a legsikósabb uton is csuszásmentesek maradnak. Tágas, szép, igazán fényűző — lépésnyi tempóban siklik tova, majd villámgyorsan a legnagyobb sebességre ugrik fel. És mert Dodge Brothers építették a kocsit — kivitele legkisebb részletében is elsőrangú, az összes mozgó részek Chrom Vanádium acél ötvözetből — gyönyörű külalakja, elsőrangú konstrukciója a kilométerek ezrei után is változatlan marad. Egy „Senior” várja Önt. Próbálja ki a kocsit olyan alaposan, amilyenlennel csak akarja.

DODGE BROTHERS SENIOR SIX

Vezetékpérszelet: „VELAUTO” Automobilkereskedés Sekula Žečević
BEOGRAD, Dečanska ulica 23 ZAGREB, Gunduličeva ulica 7
SKOPLJE, kej 13. oktobra br. 5

DODGE BROTHERS' MOTOR CARS, DIVISION OF CHRYSLER MOTORS, DETROIT, MICHIGAN

**Miért fizet Ön
4—5.000 dinárt**

egy varrógépért, amikor megkaphatja a leg-
jobb német gyártmányu, előre-hátra varró

MINERVA varrógépet

2.400, 2.800, 3.200 dinárért

Hosszu részlet

Allandó ingyenes him-ötanfo-
yam!

Nagy, szakszerű javítóműhely. Az eladott
gépért hosszú garanciát vállalunk. Tekintse
meg varrógépeinket vételkényszer nélkül

S. AD. ENGL, SUBOTICA
Puk. Krupeževićeva ul., Gyümölcs piac

Nincsenek légköri zavarok

egy **COLUMBIA** vagy **THALIA**

gramofonnál

Hosszu unalmas estéinek legkellemesebb
szórakozása

Az ország legnagyobb lemezraktára
Külön próbaterem

Kedvező részletfizetések
Reklám árak

S. Ad. Engl, Subotica

Puk. Krupeževićeva ulica — Gyümölcs piac

Hallgassa meg próbalemezeinket
vételkényszer nélkül 1633

Három igaz szó: Nyomatvány Minervában olcsó!

Versenyképes

napi árak mellett ajánl elsőrendű **faszenet**, fehér darabos **meszet**, beo-
čini portland **cementet**, pécs-szabolcsi kétszer mosott **kovácsszenet**

Révai Adolf
Subotica, Sokolska 2. Tel. 5-51

**Nemes
GESZTENYE**

legolcsóbb
napi árban

Ceizler Károly cégnél
Subotica 12498

**Iskola-
és akta-
táskák**

valamint ridikülök nagy
választékban kaphatók

Andrássynál
Subotica, Csirkepiac

Ha gallériját, fényesen,
fehéren és elegánsan
akarja viselni, akkor
küldje 445

PIUKOVIC
gőzmosódába
Subotica, Vilsonova ulica 16. sz.

Tüzifa

Bükk, gyertyán és tölgy
fevágva és házhoz
szállítva

**100 kg.-ként
38.— dinár**

Kösz és a többi tüzifa csak
a legolcsóbb napi áron; va-
on-
vétele nagy árkedvezmény

J. ETVEŠ
telep

Sava Tekelja (Halasi) ut 23.

**Ecetsav, rizs,
kávét, tea, rum**

és az összes friss fűszer-
és csemegeáru olcsón
beszerezhető

Kovács és Gelányinál
Labor-palota — Telefon 845
259

Mübutor

Legjobb és leg-
izlésebb csak

Szabadosnál

Subotica,

Daničićev put 1 7281

**Író- és
számozó-
gépek**

vétele és eladása
Betűk, hengerek stb.
alkatrészek olcsón
Javitások legolcsóbb-
ban

Gémesi
special írógép-mechanikusnál,
Subotica, Paje Dobanovák ul. 8.

SOMBORBAN
a BÁCSMEGYEI
NAPLÓ részére

hirdetéseket

**Dr. Szántó
Miklós**

Kralja Petra ulica
(Bajai ut) 45. vesz fel
Telefonszám 341

LIFKA-MOZI

Szerdán utóljára

Graf Zeppelin világkörüli utjáról

készült diadalmas felvétel

Zeppelin a brandenburgi kapu felett
Zeppelin Szibéria felett
Zeppelin eléri a japán partokat
Tokió örömmámorban üdvözi a levegő hősét
Dr. Eckener a rádió keresztül üdvözi a Föld lakóit
Zeppelin Los Angeleszt érinti
Zeppelin Chikagót eléri
Zeppelin diadala Newyorkban

Ezenkívül
ZORO-HURU
mint lovagok

HÁZASSÁG

Kizárólag vagyonos diplomás urak és hölgyek házassági ügyében biztos sikerrel, diszkrétan eljárók. Cím a kiadóban. 11587

FOGLALKOZÁS

Asztalos inast fizetéssel felveszek. Mindennemű asztalosmunkát készítek. Binder Lajos asztalos I., Dobanovacka ulica 5.

Vatermann töltőtollat, nagyt, megvételre keresek. Cím a kiadóban. 12516

RÉGI PAPANOK

javitását legolcsóbban Papanipar vállalja. Korzó, Fonsiera palota.

Művirágkészítő leányokat felveszek. Kramer, Sokolska ul. 1. 12488

Fiatlakatossegéd és kintőfiu felvételt a »Jupiter« elemgyárban, Trumbiceva és Kralja Tomislava trg sarok. 12482

Társat keresek 50.000 dinár készpénzbefektetéssel jólbevezetett kereskedelmi vállalatba. Biztos existencia, havi 8000 dinár kereset. Levélbeli ajánlatokra nem válaszolok, csak személyesen tárgyalok. M. Rajacić, Senta, Kraljevica Djordja 20. 12445

Az állam új elnevezése alkalmából

gumibélyegzőket és pecsétnyomókat saját műhelyében legolcsóbban készítek. **Mayerhof optikus** Szubotica — V. Bečkerek

Szociális, lehetőleg nőket, nagyobb gyakorlattal, keresek gazdasági szeszgyár részére azonnali belépésre. Ajánlatok Viktor Schmidt, Slav. Požega címre küldendők. 12454

Munkásleányokat azonnali belépésre felvesz Kainné virágüzlet. 12479

Cukrászsegéd állást keres azonnalra. Nikola Wildmann, Zemun, Ubrinovacka 68. 12332

VÉTEL-ELADÁS

Eladó jutányos áron keveset használt modern, elegáns hálószoba, csillár, varrógép, szőnyegek, képek, háztartási cikkek. Cím a kiadóban.

20 lánc prima föld a béko-vói templomnál eladó. Érdeklődni Paje Kujundziceva ulica 50. 12512

Fűzők orvosi rendelésre, haskötők legmodernebb kivitelben Gutainánál, VII., Ostojiceva ul. 15. 10958

Eladó kisebbszertű sarokház üzlethelyiséggel, berendezéssel. Ára 40.000 dinár. Levelekre nem válaszolok. Bövebbet Fekete Mihály kereskedőnél, Kula. 12484

Táblaüveg minden méretben, ornament üveg fehér, ornament üveg színes, homályos üveg, mausslin üveg, tetőüveg (Schnur-glass) maratott mintás üveg, csiszolt üveg a legjutányosabb árban kapható. Épületüvegezési vállalat. — Nagy Mihály üveg- és porcellánkereskedő, Strossmajerova ul. 9. 12489

20%-os koronabónok eladását és vételét legelőnyösebben közvetítjük Subotica Kereskedelmi és Iparbank. (Vasuti parkkal szemben.) 12509

Rőzgy, fehér, sodronybetéttel, matracal, éjjeliszakrényvel olcsón eladó. Cím a kiadóban. 12508

Eladó daráló 21 coll átmérőjű kövel. Lovas Mihály, Szatara Moravica. 12486

Bort kiosnyhen (legkevesebb tíz liter) házhöz szállít literenként 8,50 dinárért Vojnić-Zelić Péter szőlőbirtokos. Megrendelhető minden hétfőn és pénteken i. e. 8—10 között a Jugoszláv Bankban, más napokon ugyanott Pfeifer Ottó urnál. Vendéglősöknek előnyárak. 11096

20%-os koronabónokat veszünk Pučka Stediona i zalozni zavod d. d. Osijek, Desatićina ulica 27. 11802

Szőlő

mézédes, eltevésre is igen alkalmas, kiosnyhen kg.-ként 3 dinárért kapható Piukovits József központi irodájában Jelačićeva ulica 4. 11971

Női téli-, őszikabátok, ruhák, pongvolák, gyermekköpenyek legolcsóbb alkalmas árban. Speciális konfekció áruház, Osijek I., Strossmajerova 4. 11799

20%-os koronabónokat veszünk minden mennyiségben kedvező feltételek mellett. Ajánlatok »Br. 897« jellegre Jugomose, Zagreb, Zrinjevac 20 címre küldendők. 11906

Olcsóbb mint bárhol, csakis Földes Samu ruházatházában, Szubotican Rudics ucca gyümölcsiac. (saját ház). Férfi öltöny 360 dinártól, férfi télikabát 350 dinártól, gyermekruha 150 dinártól, női télikabát 325 dinártól, borkabát 850 dinártól, elegáns raglán 600 dinártól, plusbéléses sálgaléros, rövid angol bunda 800 dinártól és városi bunda 1400 dinártól. Nagy választék felöltőkben, trenccoktokban, utazóbundákban (kocsira, autóra) gyermek télikabátokban. Tessék meggyőződni. Ügyeljen a címre.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasnaponként és alacsony költségűen számít. Logikább apróhirdetés ára 10 din. Csak felhívójegettel feljebb leveleket továbbítunk. Kérdezőkérdezőkben vámbányeg mellőzőndő.

RADIO

A D I O
Gyári képviselő
Szakszerű vezetés
**GÉPEK, ALKATRÉSZEK
GYÁRI ÁRAKON**
Akkumulátor töltés
Antennaszereelés
Heumann Mavro
Subotica. Tel. 3-85

Olcsó árak
Divatos
Tartós
Olcsó árak
Izléses
Elegáns
2655
Pressburger
DIVATCIPŐ KÜLÖNLEGESSEGEI
Allandó nagy raktár a legmodernebb saját készítésű cipőkből
Külön mértékosztály

Subotica,

Aleksandrova ulica 5. — Bárányszálló mellett

Érkezett

friss t asütemény

1 kg 18 din-tól feljebb
Idei termésű
angol, china és orosz tea

1 kg 44 din-tól feljebb

Kurteš Miloš
Fűszer és csemegékereskedő
Subotica, Muzička škola
Telefon 483

Libamáját

veszek dekáját 70 paráért
angro és detailben Spitzer
Lipót, Ciril i Metoda trg 9.

Gyapjufonalat kötődék részére minden minőségben és vastagságban azonnal és olcsón szállít Karl Prelog, Ljubljana, Gospodska ulica 3. 12128

Elismerten jófogalmu üzletemet férjhezmenés és ezáltal Wienbe költözés miatt, előnyös fizetési feltételek mellett sürgősen eladnám. Jó megélhetést nyújt. Eszterka női kalapüzlet Szubotica, a korzón. Sikkes modellkalapok 80—100 dinártól kezdve kaphatók. 11929

Bankzálogcédlüket veszek, érték a legmagasabb árat fizetem. Nemzetközi Iroda, Aleksandrova ulica 9. 10444

Hölgyfodrászat

Szépen
ondolál
Hajat v g
Hajat mos
Manikűröz } 8—
din.

Bérelt (10 szám) 60— dinár
Kihullott hajat veszek!
HUSZÁK PÁL
Prokesh-palota, a vasutól 2 percc

Nemes, fajtiszta gyümölcsfákat, diszcszerjéket, bokor és futórósákat őszi szállításra ajánl a Vajdaság legregőbb kertésze. Kérje őszi árjegyzékünket. Bednarz-féle kertészet, Stara Kanjiza. 12351

Uca 20.000 darab 1 éves lacsomete (őszi és sárgabarack) garantált fajtiszta kicsinyben és nagyban, azonkívül cca 24.000 darab gyökeres szőlővessző eladó. Érdeklődni lehet a Munka kiadóhivatalában, vagy a helyszínen őszevgy Pertich Ernőnél Subotica, Kopunovicva ulica 66. Vermes-tele. SzAND-pályával szemben. 12318

Zephir-, Rekord- fa- és szentőzölésű kályhák, Ellőtűzhelyek zománcozott, nikkelezett és fekete kivitelben kaphatók. Barzel vaskereskedés, Subotica. 10444

VÁROSI

MOZI

Hétfő—Szerda

Kettős műsor!

Két sláger!

Félvilági nők

Főszereplők: Veronika Balinskaja és Fjedor Nikitin
Sovkino Rus gyár

Sikoly az égből

Romantikus kaland Kaliforniából — Főszereplő:

R I N - T I N - T I N

Eladó őszi és tavaszi szállításra nagyobb mennyiségű nemes gyümölcsfa, vadonc, diszfa és diszcsereje báró Tallián Tibor márialelpi faiskolájában, Nova Kanjiza, Bánát. Árjegyzéket kívánatra díjmentesen küld Nagymihály Antal faiskola kezelő. 12461

KÖLÖNFÉLE

Entorozott szoba kiadó. Petrógradska ul. 5. 12487

Ha állatait, szárnyasait vésztől és betegségektől meg akarja óvni, adjon nekik 2-szer hetenként Nutrint. Kapható szaküzletekben. Postai szétküldés. Blum gyógyszerár, Szubotica, főpostával szemben. 11070

Különbejárati utcai szoba előszobával, fürdőszobahasználattal, butorral vagy anélkül azonnalra kiadó. Goldstein szőrméüzlet, huspiac. 12511

Uccai szoba-konyha lakás mellékkeliségekkel november 1-re kiadó. Preradovicva ul. 14. 12495

Elegánsan butorozott, különbejárati, egy vagy két uccai szoba, a város központjában, egy vagy két ur részére, november elsejére kiadó. Orvosi rendelőknek vagy irodának is alkalmas. Bövebbet Joso Stern i drug Bazárban, Szubotica, Gyümölcsiac. 12514

Két nagyobb diáknak butorozott szoba kiadó. Érdeklődni Paje Kujundziceva ulica 50. 12513

Közvetítjük a legrovidebb idő alatt az engedélyek minden fajtáját, állampolgársági, itt-tartózkodási engedélyt, (trafik, kávékimérés), lieno i mesno pravu stb.) Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova ulica 9. 12163

Hogy a JUNIPER sósbor-szesz bármely más gyártmányánál jobb és hatásosabb, erről könnyen meggyőződhet, ha gyógyszerárban, drogériában, fűszerüzletben kér ingyen egy próbátveget utasítással. Postai szétküldés: Blum gyógyszerár, a főpostával szemben. 11070

Észak- és Délamerika összes államainak jegyzéke minden odaútasra vonatkozó utibaizgatással most tíz dinárért kapható. Küldhető posta- vagy okmánybéllyegeken. Nemzetközi Iroda, Aleksandrova ulica 9, Subotica. 12163

A húccán egy újonnan épült emeletes épületben lévő két uccai szoba s vízvezetékekkel felszerelt mosdószoba, nagy uccai erkélyel butorozva vagy butor nélkül azonnalra kiadó. Félvilágosítást nyújt »Dunav« biztosító Vilsonova ul. 11. 7821

Ujonok! Szakavatott egyéneknél pontos félvilágosításokat adnak katonai természetű, különösen sorozási, szolgálati idő meghatározására és jogos esetekben a szolgálatok megrövidítésére vonatkozó ügyekben. Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova 9. 12163

Szeplő és mindennemű arctisztatlanság ellen a legjobban bevált szer a Kovács-féle nagyenyedi arckenyő és borax szappan. Kapható mindenütt. Főlerakat: Herczl-drogéria, Subotica. 3101

Ültessen össze gyümölcsfát. Kérjen árjegyzéket és rendelje meg idejében szükségletét **Bednarz-féle** faiskolában, Szatara Kanjiza. 12385

»Palma« cipők kiválóságát minden bevőm dicséri. »Palma« cipőáruház Huspiac, volt Mácskovics-ház. Gyermek iskolai cipők nagy választékban. 10706

Szépen butorozott különbejárati szoba kiadó. Antunovicva ulica 4. I. emelet 10. ajtó. Megtekinthető 12—15 óráig. 12364

Üres szoba, konyha, előszoba, üres kis szoba, konyha, különbejárati butorozott szoba azonnalra kiadó. Hadzicva ulica 4. 12474

Kétszobás konyhás lakás azonnalra kiadó. Cara Lazara 43. 12447

Négyszobás lakás közel a törvényesekhez azonnalra kiadó. Sienkovicva ul. 14. 12450

Labor üzletházban több irodahelyiség, esetleg garson lakások kiadók. Bövebbet Preradovicva ul. 18. 11129

Lakás és iroda

Subotica legforgalmasabb helyén — a főposta mellett — sarokházban — f. évi november hó első napjától kiadó: 1. Egy erkélyes saroklakás, amely áll két uccai szobából, egy előszobából, egy cselédszobából, a szükséges mellékkeliségekkel. — 2. Egy udvari földszintes irodahelyiség, mely áll két udvari szoba, egy előszoba és irattárból. Főleg ügyvédi irodául szolgál. Cím a kiadóban. 11470

Apróhirdetések Szubotican az Aleksandrova ulicán a Pressburger-féle üzletben, a Pasičeva ulicán a Rádió-Reklám irodájában, Universitas könyvkereskedés Aleksandrova ulica, Földes Samu ruházatházban, Gyümölcsiac, Noviszadon, Szomborban, Szentan, Veliki Besckereken ottani fiókiadóhivatalainkban, Velika Kikindán a »Napredak« könyvkereskedésben is eredeti áron feladhatók.